

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos példány egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilvántartási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Szerda, május 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelkek: Vásárhelyi Béla röpirata.
- Országgyűlés.
- As orosz-japán háború.
- Áthelyezett vasuti tisztviselők.
- Versengés az aradi színházért.
- Köszöntés előtt.
- Bérmálás Aradon.
- Apponyi visszavonulása.
- As aradi közműves-estrák.
- Szerecsányi püspök Aradon.
- Stanley Henrik meghalt.
- Udvari bál.
- A játékonycéin színházi-esték.
- A „kellemetlenkedő külföldi.”
- Tárca: As obstrukció. Irta: Alföldi Béla.
- Csarnok: Megváltás után. Irta: Móra István.

Vásárhelyi Béla röpirata.

Arad, május 10.

Arad közéletének aktuális eseményei közepette kimagasló jelentőség illeti meg azon szerény füzetkét, melyet helybeli előfizetőinknek küldtünk szét lapunk jelen számával. Érdekét a könyvecskének különösen azon körülmény emeli, hogy a benne foglaltat szavaknak kiváló súlyt kölcsönöz szerzőjük állása, ki — mint az Arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója — ugyszólván kezességet vállal nemcsak a helyzet kriteriumának alaposága, hanem az abból fakadó remények megvalósítása iránt is. Arad anyagi hely-

zetének szanálása, forgalmának felvirágozása káprázatos képekben tűnik elő a sorok közül s a meggyőző adatok a közel jövő keretébe varázsolják azt, a mi még ábránd gyanánt is merésznek és szertelennek tetszett volna ezelőtt.

A váratlan boldogulásnak, a szerencsés vállalatok bámulatos sikerének magyarázóit szerint az arany, a kincs, ott fekszik az ember utjában, lába előtt, csak meglátnia, csak érte lehozni s felemelnie kellene, de a legtöbb gondtalanul megy el kínálkozó szerencséje mellett, sőt félre- rugja, ha véletlenül bele botlik.

Arad utcáinak és tereinek kövezetén is fölcillámlott végre az a kincs, mely elégnék ígérkezik arra, hogy egyenetlen lehessen vele azon utat, mely a várost anyagi helyzetének válságaiból kivezesse. Ezt a kincset már meglátták azok, kik Arad forgalmából kockázat nélkül huztak eddig hasznot s igyekeztek azt továbbra is a maguk számára kisajátítani. A lóvasutársaság, mely hét évig huzta egy a város részére is előnyt nyújtó szerződés-tervezet végrehajtását és utoljára is kibújt a vállalt kötelezettségek alól, most újra jön s eget-földet ígér, hogy adja neki a város azt a rögös, köves földet, mely alatt az arany eret megsejtette. Már késő. A kincs létezése már nyilvánossá lett, s Vásárhelyi Béla, kinél alig van hivebb fia Arad városának, kezére adja polgártársainak és szülővárosának a módját, miként lehessen a kínálkozó rendkívüli

előnyöket teljesen és tisztán a városnak saját maga hasznára fordítania.

A röpiratból mellékelt térképekből áttekinthetőnek tűnik ki, miként hozzák a vidék kilenc különböző irányából az utcákon keresztül vezetett motorosmenetek a város közepébe a forgalmat s viszik onnan ismét ki. A városok kebelébe való ezen bevezetése a vasutak személyforgalmának, már csak rövid idő kérdése. Az Acsev. már a lefolyt évben bemutatta ennek gyakorlati kivihetőségét és a közönségre, úgy mint a vasutakra háruló nagy előnyét a közúti sinek felhasználása által. Most már a kormánynál van engedélyezés végett egy tervezet, mely a Libásdülői utcán, a honvédelvaslaktanya előtt a fason, Kossuth- és Batthyányi-utcákon keresztül a Széchenyi-utcáig vezetné a városba az Acsev. egész személyforgalmát. A kereskedelemügyi kormány éppen most adott ki rendeletet a motoros közlekedés alkalmazása iránt az államvasutaknál s bizton várható, hogy az államvasutak személyforgalma is a város kebeléből fog kiindulni. A többi vicinális motorközlekedés megvalósítására is be vannak már adva az előmunkálatok engedélyezése iránti kérvények és egy-két év múlva megvalósul ezen motorosvasutálózat, mely a térképvázlatokban feltüntetve s a füzetkében ismertetve van.

E hálózat alapos számítások szerint a forgalom némi kialakulásával két millió utast szállítana a városba és onnan ki, a

Az obstrukció.

(1902—1904.)

Irta: Alföldi Béla.

Fővárosi politikai munkatársunk, Alföldi Béla tollából holnap Budapesten egy értékes, nagybecsű könyv fog megjelenni *As obstrukció (1902—1904.)* címmel. Ebben a munkában bő részletességgel, teljes pártatlansággal, eleven és érdekesítő modorban tárgyalja szerző a közelmúltban lefolyt politikai szenzációkat s az események szereplőit is bemutatja 21 eredeti fényképfelvétellel. A vaskos könyvnek, — melynek az ára 1 korona, diszesebb kiállításban 2 korona — már ma módunkban van bemutatni az alábbiakban a következő részét:

A mikor a pazar fényben felépített dunaparti új palota elkészült és a ház tagjai először gyűltek össze a márványfalu színes oszlopokkal és szobrokkal díszített folyosókon, tulajdonkép senki sem volt megelégedve. A képviselők vágyakozva gondoltak vissza a Sándor-utcai régi ház füstös folyosóira és szűk helyiségeire, a lépcsők magasnak látszottak, a terem légvonatosnak tetszett, ki is tört az elégtelenség minden honatyánál. Különösen hiányt éreztek azoknak a homályos, elrejtett fülkéknek, a hová oly bizalmasan lehetett visszavonulni, a minisztert informálni, vagy a jó barátal néhány szót váltani. Sokan azt panaszol-

ták, hogy eltévedtek a rengeteg épület tömkelegében, egyik a postát, másik a ruhatárt kereste s nem bírta megtalálni.

Persze, a mint a képviselők megszokták az új ház rendkívüli kényelmét és modern technikai berendezését, nem szívesen nékülöztek volna előnyeiket. Ma már megszerették ők is, a közönség is az új házat. A képviselők az ülések idején kívül is eljárnak a kényelmes olvasó- és könyvtárterembe, a miniszterek előszeretettel a házban fogadják a küldöttségeket és az audenciákra jelentkezőket, a folyosók élénk élete pedig valóságos politikai központját képezi az országnak. Itt tudódik ki minden botrány, itt sugják először a pikáns híreket és itt kapják a kinevezettek az első szerencsekívánatot, mert gyakran ők maguk is csak itt tudják meg a meglepő hírt.

Tíz óra elmúlt és az ülést meg kell nyitni. A jegyzők fűgén oszonnak végig a folyosón, gyorsan megszámlálják a jelenlevőket, hogy megállapítsák, határozatképes e a ház. Miután megnyugtatták az elnököket, hogy elegendő vannak jelen, felhangzik a villamos csengettyű berregése az egész házban. Künn a folyosón barátságos beszélgetés folyt az egyes csoportok között, de benn izgatott a hangulat. A zaj és lárma rögtön az ülés elején kezdődik és a folyosóra hallik az elnök csengetése, a ki nem bír a felzudult ellenzékkel. A háznagyi iroda előtt csoportban állanak a jegyet kérők, hiába, elfogyott minden jegy. Most újból hangzik a hívó jel: a miniszterelnök beszél. A folyosók hirte-

len kiürülnek, a teremben a miniszterelnök háta mögött sűrű sorokban a kormánypártiak foglalnak helyet, velük szemben a harca kész ellenzék ül.

Az ülés kezdetével, különösen pedig ha a miniszterelnök beszél, a háznak egy kevésbé ismert helyiségében, a gyorsírodában is élénk élet kezdődik. A gothikus cinöki emelvény alatt, a terem közepén egy elrekesztett félkörben a gyorsírók foglalnak helyet öt perccenként felváltva turnusokban jegyzik a beszédeket. A turnus végeztével azonnal a gyorsírodába mennek, a hol a gépirónok, a kik szintén a ház hivatalnokai karához tartoznak, bámulatos gyorsasággal legépelik a gyorsíró dírtátumát és másolópapír segítségével egyszerre több példányban készítik el a beszédet. Egy-egy fontos beszéd alatt és után lázas élet folyik itt. A fővárosi és külföldi lapok tudósítói a legnagyobb gyorsasággal feldolgozzák vagy átfordítják, miniszterek és képviselők fésülik, javítják a lelküismeretes pontossággal leírt beszédeket.

Ujból felhangzik a villamos jelző, szünet van és utána zárt ülés következik. A képviselők többnyire a folyosókon maradnak. Érdekes, hogy a kizárólag képviselőknek fentartott pazar fényű és rendkívül kényelmes társalkodóba senkisé meg, a honatyák szívesebben tartózkodnak a folyosó azon részén, a hol újságírók és látogatók is vannak. Egyesek lehozzák nő ismerőseiket a kiűritett karzatokról, hogy bemutatassák a folyosók élénk életét. Kezdődik a

kik után területhasználati díj fejében minimális kalkulus szerint 40,000 (negyven-ezer) korona folyna be évenként a városi pénztárba. Ám, ha azt a díjat vesszük számításba, melyet az elmúlt évben a lóvasutársaságnak fizetett az Acsev, és a vasut legutóbbi beadványában is a városnak megajánlott, t. i. fejenként 4 fillért, akkor *nyolcvanezer korona bevétel* volna Aradnak évenként.

Pedig ezek a számítások egészen alaposak; semmi kecsegtetés vagy tulhajtás nincs bennük. Az Acsev. igazgatósága a szomszédos és motoros'orgalom viszonyainak elbírálásában első rangú tekintély, mert hiszen az ő igazgatása alatt jött először alkalmazásba a motorosforgalom és ott áll fenn már gyakorlatilag kipróbálva hosszabb idő óta. Az adatok és számítások helyességéhez tehát kétség nem fér.

De a feltárt perspektiva még bámulatosabb előnyöket helyez kilátásba a város részére, ha az a közuti közlekedést saját kezelésében tartja meg. Miként az Acsev. igazgatóságának és az Aradhegyaljai vasut engedményeseinek ajánlatából kitűnik, ezek a városba vezetett sinutaikon azonnal megengednék díjtalanul a közuti közlekedés lebonyolítását s rövid idő múltán magát az uttestet is a város tulajdonába bocsájtának, úgy, hogy a város 15—20 év múlva *ingyen* egy oly közuti hálózat birtokába jutna, melyet kiegészíteni s motorokkal felszerelni már csak igen kevés áldozatba kerülne s mely a közönségre nézve épen oly jutányos volna, mint a milyen busás jövedelmet hozna a városnak.

E füzetkét olvasva érti meg az ember igazán azt a nagy apparatust, melyet a lóvasutársaság igazgatósága alkalmazott újabban a végett, hogy a tárgyalások fonalát a várossal ismét felvegye és a városi utcákon és köztereken lerakódó sinek feletti rendelkezést és az azokért fizetendő használati díjak szedésének jogát magának fentarthassa. És ezen csekélységért, mely rövid idő múltán a közuti forgalom jövedelmén kívül évi 40—80,000 koronát

záró ülés, a mely után rendszerint hosszú, sokszor éjjelutánig tartott ülések következtek ilyenkor volt igazán érdekes a ház. Az est beálltával a folyosókon és az ülésteremben a gyönyörű villamos égők nappali fényt szórtak. A kormánypartiak turnusokba vannak osztva, mind egyik köteles egy bizonyos ideig jelen lenni, hogy a többség és a ház határozatképessége mindig biztosítva legyen. Az ellenzék pedig azon dolgozik, hogy a többséget kifárasztja, elkedvetleníse. Már este van, tíz óra elmúlt és a teremben a szapora beszédű Zoltánok egyike, vagy az ellenzék egy más fáradhatatlan szóno-ka húzza az ülést. Az öregebbek csendesen visszavonulnak a kupolacsarnokba, a miniszteri szobákba, vagy elfogadó termekbe, hogy a kényelmes bőrpamlagokon egyet szundikáljanak, vagy pedig összetanálkozik egy vig kompánia, hogy egy félreeső teremben az ördög bibliáját forgassa. Ha kitudódik, persze elzavarják őket.

A folyosón tulajdonképen nincs ellenzék, azaz, hogy volt, de csak rövid ideig, még pedig: Khuen-Héderváry miniszterelnöksége alatt. Míg máskor kormánypartiak és ellenzék a legszívélyesebben érintkeznek a folyosó neutralis területén és a legvadabb kuruc az ülésteremből kijövet vig pajtássá lesz a politikai ellenféllel szemben, kit a házban élesen támadott, ez idő alatt majdnem teljesen megszűnt az érintkezés a jobboldal és az ellenzék között. A többség rossz néven vette a Kossuth párttól, hogy nem tartotta be a miniszterelnökkel kötött megállapodását a harc megszűntetésére nézve, az ellenzék pedig rendkívül bizalmatlan volt a mi-

hozhat, ellenérték ígérete helyett még ő kér 45 évi kizárólagosságot! Az ilyen üzlet persze megérdemli a kilincselést és az elhiresült befolyás latbavetését, hogy a város saját jogait ne érvényesíthesse, hanem az utcái alatt rejlő kincsétől is lemondani legyen kénytelen. Ezért csakugyan nincs mit restelkedni, hogy az állami beavatkozással *nyílt ülésen* megfnyegettessék, az a nagy vasutársulat, mely az Arad aranygyapiáért indított ezen modern Argonauta vállalat sikerét meg-hiusithatná. Azt hisszük, hogy a lóvasutársulat törekvéseinek nem egyedül az Arad-csanádi vasut, hanem Arad polgárságának józansága s miként a füzetke mondja, *hűsége* is akadályát fogja képezni; az is résen lesz, nehogy e város idegen vállalatok spekulációnak zsákmányul essék; legyenek ama vállalat összeköttetései bármilyen hatalmasok s érjen befolyása bármilyen messzire. Arad polgárai bizonyára megtudják s megfogják érdekeiket védeni, s Vásárhelyi röpiratának egyebek közt az is egyik fő érdeme, hogy azon polgároknak, kik ezen küzdelemben önzetlenül harcolnak, idején segítségükre jött.

Országgyűlés.

Az 1904. évi költségvetés.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 10.

A parlament gyümölcstermő munkája tulajdonkép ma kezdődött meg. Ez ma volt az első érdemleges ülés azóta, hogy a képviselőház új ciklusát királyi kéziratral megnyitották.

Az ülés szenzációját Lukács László pénzügyminiszter *exposéja* képezte. A miniszter idegesen fészkelődött a helyén, míg csak rá nem került a sor s bele bele pislantott az előtte tornyosuló irathalmazba. Az 1904. évi költségvetés kapcsán megemlékezett azokról a gazdasági károkról is, melyeket az *ex-lex* és később a *vasutas-sztrájk* okozott.

Részletes tudósításunk a következőkben számol be az ülésekről.

niszterelnökkel szemben, a kit személyesen is gyűlölt.

A folyosó jobb- és baloldala élesen elválasztott mező volt és rikkán vetődött át képviselő az ellenséges területre. Ez idő alatt a házban is a legélesebbek voltak a viták. A magyar parlament nivelájának emelkedettségét legszebben bizonyítja az, hogy ez a másféle esztendő elkeseredett küzdelem mindenkor elvi alapon folyt és ha Khuen-Héderváry kormányzata alatt volt idő, mikor a harcnak személyes jellege is volt, ez mindig háttérbe szorult az elvi követelmények mellett.

A lefolyt parlamenti küzdelemlől megemlékezve, lehetetlen megfelelekznem annak egyik igen fontos tényezőjéről a sajtóról és munkásairól. A magyar képviselőház a harc ideje alatt az egész ország érdeklődésének központja volt, innen várták türelmetlenül, kíváncsian a híreket, a melyeket a sajtó közvetített a legkisebb kunyhóig. A magyar lapok példátlan elterjedést nyertek ez időszak alatt, a mely a váratlan szenzációk események szakadatlan láncolata volt és pártállásuk szerint támogatták, sokszor irányították is a parlamentben a küzdő feleket.

A ház ormáról leeresztették a magyar és horvát lobogókat a képviselők, ki fogaton, ki villanyossal eltávoznak a házból, és az óriási nagy tér, a melyen annyi hazafiasan lelkesedő küldöttség, tüntető körmenet és vadul zajongó tömeg vonult már végig, csendes és elhagyott — a legközelebbi ülésig.

A képviselőház ülése május 10-én.

— Kezdeté fél 11 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Perczel Dezső elnök most, hogy a Ház megalakult, indítványozza, hogy a képviselőház Jókai Mór elhunytán jegyzőkönyvben adjon részvétének kifejezést. (Általános helyeslés.) Majd bemutatja Csanádvármegye feliratát arról, hogy a királyi kabinetiroda németül levelez.

Madarász József sajnálja nagyon, hogy olyan dolog, hogy a kabinetiroda németül levelez, megeshetik.

Tisza István miniszterelnök kijelenti, hogy a dolognak utána járt és kisült, hogy könyoradományi ügyekben német blankettát használt a kabinetiroda. Intézkedett, hogy jövőben ez is magyar nyelvű legyen. (Általános helyeslés.)

Madarász József kijelenti, hogy ez teljesen megnyugtató.

Tisza István gróf határozati javaslatot terjeszt be a kvóta megállapításáról és egy jelentést nyújt be, az 1903. évi IV ik évnegyedről szóló költségvetési eltérésekről.

Elnök javasolja, hogy először a pénzügyminiszter terjessze elő *exposéját* és csak ezután ejtsék meg a bizottsági választásokat.

A Ház úgy határoz.

(A pénzügyminiszter *exposéja*.)

Lukács László pénzügyminiszter: A Ház minden tagja előtt ismeretese az okok, miért terjesztheti csak most be az 1904. évi költségvetést. A mostani budgetnél visszatekint az 1902. évi zárszámadások tételeire. Összehasonlítja az egyes tételeket s azokat kedvezőknek jelzi.

A költségvetés mérlege: 1.024.562.180 korona rendes kiadással szemben 1.081.376.795 korona rendes bevétel áll, vagyis a rendes ki-vetésnél 56,814.615 korona a felülleg. Ellenben a rendkívüli kezelésnél: 165,522.441 korona átmeneti és beruházási kiadással 109,305.150 korona rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis 56,217.291 korona a hiány. Ha a rendes és rendkívüli kezelést egybevetjük, úgy 1.190,084 021 korona összes kiadással 1.190,681.945 korona bevétel áll szemközt, vagyis végeredményben *597,324 korona a fölülleg*, amely 1,643.728 koronával kisebb az 1903. évi budgetnek a törvényhozás által 2,241.072 koronával megállapított fölülsegnél.

Foglalkozva az egyes tételekkel, rámutat arra, hogy a rendes kiadások 28,682.620 koronával emelkedés mutatnak. Ebből 2,000.000 esik a civilista fölemelésére, 902.963 koronával emelkednek a közönségi rendes kiadások és 9,100.600 korona esik azokra a kiadásokra, melyekkel a törvények végrehajtása jár. Legnagyobb áldozattal az új beruházási törvényjavaslat jár. A rendes bevételek a múlt évinél 34,492.591 koronával irányoztattak elő. Nagyobb eltérések a bevételeknél a múlt évhez arányosítva: 3,584.361 koronával emelkednek a belügyminiszterium bevételei, mert a betegápolási pótdó kulcsának 3 százalékról 5 százalékra való emelése van tervbe véve. Legnagyobb a rendes bevételek emelkedése a pénzügyi tárcánál: 18,291.788 korona, amiaól 6,028.000 korona esik az egyes adók és földterhermentesítési pótlékokra és 9,565 000 koronára a fogyasztási és italadók bevételeire 77,485.000 korona a rendkívüli bevétel, amely a vasuti és más beruházásokról, valamint a szükséges költségek engedélyezéséről szóló törvényjavaslat értelmében az 1904. évbervéghezviendő beruházási munkálatok költségeinek fedezése céljából kibocsátandó költségek értékesítésétől fog származni.

Az új költségvetésben már benne van a két millió többlet az udvartartás részére, mely összeget az országgyűlés még nem szavazta meg. 37 korona híjjá egy millióval emelkedett a járulék a közönségi rendes kiadások rovatóban. Összesen 76 263 078 korona ez a járulék, melyet a delegáció már meg is szavazott. 3,035.108 koronával többlet fogunk Horvátország beligazgatására költeni. A magyar államvasutnál 6,975.400 korona jut a személyzet anyagi helyzetének javítására. Az *ex-lex* adóban és jogi illetékekben *51 millióval kevesebb folyt be*.

Kétségtelen, — ugymond a miniszter. — hogy a közel jövőben oly nagy mértékben fognak szaporodni a kiadások, hogy a mai bevételekből fedezni nem lehet. Szerencse még, hogy általános gazdasági fellendülés kezdetén

vagyunk, a melynek érdekében, sietnünk kell a kiegyezés és a kereskedelmi szerződések megkötésével. Sajnos azonban, hogy nem lehet csupán a gazdasági fellendülésben bizni, főleg mikor pozitív tudjuk, hogy mily kiadások fognak emelkedni. Gondoskodni kell tehát a bevételek szaporításával.

Azon a fordulóponton, a melyhez már eljutottunk, kéri a képviselőház, hogy az államháztartás egyensúlyának megtartására irányuló törekvésében a kormányt támogassa. (Viharos éljenzés a jobboldalon.)

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter több rendbeli jelentést nyújt be.

Elnök szünetet rendel.

(Szünet után.)

Szünet után megválasztották az egyes bizottságok tagjait. Az eredményt holnap fogják kihirdetni.

Holnap választják meg a delegátusokat és azután a községi és körjegyzők fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot veszik tárgyalás alá.

Az orosz-japán háború.

(A felvezetett oroszok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 10.

Skvidlov admirális fél a japánoktól, nehézek, igen nehéznek tartja feladatát és hisz az Isten segédelmében. Ez jellemzi az egész hadsereg felfogását, harci képességét. Ez bizonyítja, hogy az oroszok ezidő szerint teljesen terv nélkül és fejüket vesztve operálnak és miután saját erejükben, stratégiai tudományukban, hadvezérek bölcsességében hinni már nem tudnak, tehát bizakodnak az Istenben. Ez most az összes reménységük.

Mai távirataink a következők:

London, május 10. A *Times* arról értesül Tokióból, hogy 20,000-en jelentkeztek önkéntesen szolgálattételre arra a nyolc hajóra, a melylyel utoljára kísérelték meg Port-Arthur kikötőjének elzárását. A japán tengerészlegénység, mely a Liaotung félszigeten partraszállott, két zászlóaljából állott, mely április 27-ike óta két szállítóhajón készen állott. Közvetlenül azután, hogy a csapatok a félszigeten partraszállottak, egy lovasscsapat Uliancsenbe ment és elűzte az ott lévő 250 orosz, miközben egy más csapat a part mentén vonult előre és Picevót szállotta meg.

London, május 10. A Reuter-ügynökség magántudósítója jelent Port-Arthurból mai kelettel: *Alexejev* helytartó a cárhoz táviratot intézett, hogy főhadiszállását Kharbinba teszi át. Hivatalosan hirdik, hogy *Kuropatkin* vezérkara Liaojangban maradt és nem szándékozik feladni jelen állását. Az admirális jelentése szerint *Jessen* tengernagy hajóhada Vladivosztokban van.

Pétervár, május 11. A orosz távirati ügynökség jelent Mukdenből tegnap délutánról: A japánok járőrei, kik Föngvancsöngöt megszállták. Liaojang irányában mutatkoztak. Egy gyalogságból és lovasságból álló kis japán csapat megszállotta Kuandiansiant. Vafangten állomást a mi csapataink tartják megszállva.

Berlin, május 10. A „Localanzeiger“ jelent Pétervárról: Itt ma elterjedt egy *Kronstadt* ellen tervezett merénylet híre. Valaki, valószínűleg egy japán ügynök, nagy robbantást akart előidézni, melylyel Kronstadt erősségét légberőpítette volna. A merénylet nem sikerült. Kronstadt parancsnoka megerősítette, hogy merényletet terveztek. Hír szerint az idegen munkásokat, a kik a piroxilin-gyárakban és kísérleti műhelyekben voltak elfoglalva, elbocsátották.

Sanghai, május 10. Folytatják Niucsvang kiürítését. Az oroszok megígérték, hogy kellő

számu csapatokat hagynak hátra, hogy meg akadályozzák a fosztogatásokat. Egy jól értesült kereskedő kijelenti, hogy a port arthuri hadihajók szénkészlete csak hat hétre elegendő. A rendelkezésre álló élelmiszerek elegendők 8000 főnyi sereg számára három hónapra.

Pétervár, május 10. Cári ukáz elrendeli, hogy a kievi és moszkvai katonai kerületekből a kiegészítésül küldendő csapatok a vasúti zászlóalj és a kazáni és szibériai katonai kerület néhány tartalékos csapatrészeinek megerősítésére a poltavai, kurszki, kharkovi, rjiszani, kalugai és tulai kormányzóságok néhány kerületének tartalékosait behívják. Néhány kerületben egyidejűleg a csapatok számára való lovak állítását is elrendelik. A hivatalos közlöny a koreai orosz követnek az elutazását megelőző körülményekről szóló kimerítő jelentését közli.

London, május 10. A Daily Chronicle-nak a következőket táviratozzák Tokióból e hó 9 ről: Az a hír érkezik ide, hogy *Alexejev* helytartó azt a parancsot adta ki, hogy az összes kínaiak hagyják el Mukdent. A Tacsicsiaóból a Kai-csengbe vezető utat kínai rablók feldúlták. Az oroszok új utat építenek. A mikor a rablók megkísérelték a Dalmi felé vezető sinutat felszakítani, elfogták őket.

A Daily Telegraph Sanghaiból mai kelettel arról értesül, hogy pekingi hír szerint *Csongcsi tatártábornok megtagadta Mukden elhagyását*, kijelentve, hogy az utolsó pillanatig állomását akar maradni.

Pétervár, május 10. *Korupatkin* jelentést küldött a cárhoz, hogy a rendelkezésére álló orosz haderő elégtelen a japán előnyomulás megakadályozására.

London, május 10. Megbízható forrásból jelentik, hogy a japánok elfoglalták Dalnyt, a mely Port-Arthur közvetlen közelében fekszik.

Áthelyezett vasuti tisztviselők.

(Személyváltások és a extrák.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Szegedről jelentí tudósítónk: A *Krzepelka* Károly államvasuti üzletvezető halála következtében megüresedett szegedi máv. üzletvezetői állásra *Uhlyarik* Béla vasuti főfelügyelőt, az országos vasuti és hajózási felügyelőség főnökhelyettesét neveztek ki. A kinevező okirat tegnap érkezett Szegedre és minthogy *Stelczel* Frigyes főfelügyelő, a szegedi üzletvezetőség jelenlegi főnöke Lugoson volt, táviratban értesítették őt az üzletvezetőségnek ezen nagyfontosságú eseményéről.

A vasuti tisztviselők, lehet mondani, hogy kivétel nélkül, mindnyájan rajongó szeretettel viseltetnek *Stelczel* Frigyes helyettes-üzletvezető iránt és szívesen reményltek, hogy ő lesz az elhunyt üzletvezető hivatali utóda. Az a körülmény, hogy ezen reményükben csalózkodtak a tisztviselők, némi lehangoltságot keltett, bár-hogy mindenki tudta azt, hogy maga *Stelczel* Frigyes éppenséggel nem érezheti magát praetereálnak ezen kinevezés által, mert hiszen a rangsorban három idősebb igényű, szintén kiválóan érdemes főtisztviselő állott előtte.

Még a meglepetésből fel sem ocsudhatott a vasuti tisztviselők hangulata, midőn újabb, szenzációs hír érkezett az igazgatóságtól. A magyar kir. államvasutak igazgatósága ugyanis elrendelte azt, hogy a szegedi üzletvezetőség területéről több tisztviselőnek új állomásra kell mennie.

A vasuti sztrájkból kifolyólag a szegedi üzletvezetőség tisztikarából elhelyezettek a következők: *Szénássy* György ellenőr, a jobbparti

üzletvezetőség területére; *Misley* Béla mérnök, a debreceni üzletvezetőség területére; *Blaskovics* Béla dr. fogalmazó, az aradi vonaira; *Kelcsényi* Hugó mérnök, a szombathelyi üzletvezetőség területére; *Liebner* Sándor s. mérnök, a miskolci üzletvezetőség területére. Az alkalmazottak közül: *Kormos* Rezső vizsgálati főkapitány Becskerekre és *Milla* Irodaszolga Eszékre.

A vasuti tisztviselők körében ezt a rendeletet úgy fogták fel, mint olyan intézkedést, mely a sztrájkmozgalmak következtében történik és legelső sorban is az a hír terjedt el tisztviselői körökben, hogy még több hasonló áthelyezés is várható.

Beszélik, hogy *Stelczel* Frigyes azért nem neveztetett ki szegedi üzletvezetővé, mert ő a sztrájk megszüntetése alkalmával azt az ígéretet tette volna, hogy állását köti ahhoz, hogy a sztrájkból kifolyólag a szegediek közül senki-nek bántódása ne legyen. A kinevezéshez fűzött kommentár azonban teljesen valószínűtlennek látszik, mert utóbb konstatálva lett, hogy *Stelczel* Frigyes ilyen kijelentést nem tett.

Temesvárról írják: A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége, az igazgatóságtól nyert megbízás folytán, *Varga* György főmérnököt, a temesvári osztálymérnökség vezetőjét és két társát, *Mendelssohn* Dávid forgalmi hivatalnokot és *Radivojevics* József állomási felvigyázót állásuktól felfüggesztette és egyidejűleg ellenük a fegyelmi vizsgálatot elrendelte. Az üzletvezetőség egyszersmind a temesvári osztálymérnökség vezetésével *Zeiller* Béla főmérnököt bízta meg.

A felfüggesztés alapjául az szolgált, hogy a vasutasok sztrájkjából kifolyólag *Varga* főmérnök és említett két társa ellen a temesvári kir. törvényszéknél bünvizsgálat tétetett folyamatba. A kir. törvényszék erre vonatkozó végzése a szegedi üzletvezetőségnek megküldetvén, az üzletvezetőség a Máv. szolgálati rendtartása alapján *Vargát* és társát állásuktól felfüggesztette és *Vargának* már utódját is kijelöltte.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök vendége.

Budapest, május 10. *Kaverna* herceg orosz nagyövet ma délelőtt látogatást tett *Tisza* István gróf miniszterelnöknél és hosszasan időzött nála.

A Reichsrath elnapolása.

Bécs, május 10. A Reichsrathot ma császári kézirattal elnapolták. Hír szerint csak az ősszel fogják újból egybehozni.

Bérmálás Aradon.

(Tanítások a templomban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Mintegy tizenkét esztendeje van már, hogy Aradon nem volt bérmálás. Ezután a hosszú idő után természetesen, hogy a nagy lélekszámmal bíró aradi róm. kath. hitközség tagjai már régóta óhajtván várták a bérmálás elérézését.

Most végre tényé vált, hogy még e hónapban bérmálás lesz Aradon. Ismét látni fogjuk azt a bájos képet, amint fehér ruhás gyermeklányok, akiknek lelkében még szepőlőn tisztasággal él a hit ereje, remegve és boldogan mennek a püspök elé, hogy a hitben való megerősülés szentségében részesüljenek.

A bérmálás vasárnaphoz két hétre, Szentháromság vasárnapján kezdődik, és a jelentkezőknek előreláthatólag óriási számát tekintve, két-három napig is tart. Miután pedig Ara-

don igen régen nem volt bérmlálás, biztosra vehető, hogy a bérmlálások száma ezrekre fog rugni.

Aldozó csütörtökön, továbbá jövő vasárnap, pünkösd vasárnapján és pünkösd hétfőjén délutánként két és három óra között tanítás lesz a minoriták templomában. A plébánia vezetősége ezután is felkéri különösen a gazdaközönség azon részét, akiknek bérmlálkozni akaró cselédjeik vannak, hogy ne tartsák azokat vissza a templomi tanításoktól, hanem adjanak nekik erre az időre szabadságot.

Azok, akik a bérmlálásra jelentkezni akarnak, holnapról, szerdától fogva minden délután három és hat óra között jelentkezhetnek a templom melletti sekrestyében. Aldozó csütörtökön, jövő vasárnap, pünkösd vasárnapján és hétfőjén délelőtt kilenc és tizenkét óra között is lehet jelentkezni. Célszerű, ha a bérmlálkozni akarók a bejelentést minél előbb eszközlik, mert féltő, hogy különben az utolsó napokra annyi jelentkező marad, hogy a sekrestyében nem fognak megférni.

A tanuló ifjuság jelentkezését a hitoktatók veszik fel, s ugyanők fogják részükre a jelentkezést igazoló cédulát is kiállítani.

SPORT.

+ Az Aradi torna-egyesület választmánya f. hó 11-én este 9 órakor a Fehér Kereszt gyémánttermében ülést tart, melyre a választmány tagjai ezzel meghívotnak. Az elnökség.

Versengés a színházért.

(A négy igazgató-jelölt.)

Arad, május 10.

Az aradi színház sorsa holnap dől el három esztendőre. A holnapi városi közgyűlés választja meg az új színházigazgatót. A pályázati határidőn belül négy reflektáns jelentkezett a színházra: *Odry Lehel*, *Szendrey Mihály* pozsonyi színházigazgató, *Kövesi Albert* kecskeméti színházigazgató és *Marházy Miklós*.

A négy jelöltet a következőkben mutatjuk be a közönségnek, abban a sorrendben, a mint a színházi bizottság és a tanács pályázataikat a közgyűlés elé terjeszti:

Odry Lehel.

Ha a direktorságot a művészi eredmények után mérrék, a holnapi pályázaton feltétlenül *Odry Lehel* érkeznék be elsőnek. Mert akárhogyan álljon is a dolog, annyi szent, hogy olyan művészi mult egyik pályázó mögött sem áll, mint aminő az övé. Igaz, hogy direktor még nem volt soha. De volt a direktorok kedvence. Járt térdig az elismerés rózsáiban. Azokat a világot jelentő deszkákat harminchárom esztendőig rótt és ez alatt az emberöltőnyi idő alatt szerkesztésükre aratta a babért. Hogy most a színházigazgatóra pályázik, az csak azt mutatja, hogy a művészet iránti szeretet még mindig él benne. Pedig nyilvánvaló, hogy a direktor élete a legkeserveesebb élet: ha a színészei rosszak, őt szidja a sajtó; ha a kritikák rosszak, őt szidják a színészek, hogy miért nem adott nekik jobb szerepet. Ha a műsor rossz, őt szidja a közönség. A műsor pedig tudvalevőleg mindig rossz, mert X ur csak francia malaczságokat imád, amíg Y ur rajong a fehér estékért. Szóval a direktort mindig és mindenki szidja, ami rendesen azt vonja maga után, hogy üres házaknál a direktor szidja magamagát.

Odry pedig nem igen szokta meg ezt az állapotot. Most negyvenegy esztendeje kezdte a pályáját. Kolozsvárott volt drámai színész kerek

hat évig. Aztán felhívták Budapestre a Nemzeti Színházhoz. Tizenöt évig működött ott, mint első baritonista. Akkorra felépült az Operaház, amelynek igazgatósága stietett *Odryt* a maga részére megnyerni. Tizenkét évig játszott az Operában. A sajtó állandó dícséretekkel halmozta el; mikor pedig nyugalomba vonult, a következő bizonyítványokat kapta:

Bizonyítvány. Mely szerint hivatalosan igazoljuk, hogy *Odry Lehel* ur az 1869. évi április hó 1-től, 1884. évi március hó 31-ig volt mint első bariton-énekes az intézet szerződött t.-gja. Nevezett ezen idő alatt egy év tartamig külföldi tanulmányúton volt, s szerződési éve alatt 3 évig mint operai főrendező működött. *Odry* ur azon idő alatt míg az opera részére Budapestön külön színház épült s míg az operát a Nemzeti Színház kultiválta, mint elsőrangú művész kiváló helyet foglalt el az intézetnél, melynek igazgatásául elég legyen felemlítenünk azt, hogy *Hamlet*, *Mephistv*, *Lothario*, *Mignon*, *Salamon*, *Sába*, *Bolygó hollandi*, *Hans Sachs*, *Tell*, *Don Juan*, *Toreador*, *Carmen*, *Nelusco*, *Herodes*, *Sonidia*, *Lahore*, s az eredeti magy. operák elsőrendű szerepeit elsőrangú művész magas művészi képességével, a közönség és sajtó osztatlan elismerése és tetszése mellett mutatta be. Budapestén, 1896. évi október hó 9-én. *Festetic* Andor, a Nemzeti színház igazgatója. *Péchy* Gyula s. k.

Bizonyítvány. Alólírott ezennel bizonyítom, hogy *Odry Lehel* ur az 1884. évi április hó 1-től 1896. évi június hó 19-ig mint elsőrangú bariton-énekes szerződötve volt a magy. kir. Operaháznál. Nevezett ezen idő alatt kiváló szerepkört töltött be s az általa előadott szerepeket magas művészi tökélyvel, kiváló szakértelmet tanúsító módon mutatta be s mindenben elsőrangú művészek bizonyult. — Kelt Budapestén, 1896. szeptember hó 23-án, *Káldy* Gyula s. k., a magy. kir. Operaház műv. igazgatója. *Nopcsa* br. s. k., kormánybiztos.

Odry most hat esztendeje aradi lakos. A Leszkay regime utolsó három esztendejében ő volt az előadások operai részének művezetője. Aradon általában szeretik. Furcsa ember! Most az a legfőbb vágya, hogy ócsároltathassa magát a direktori székből. És emellett a programjában az operák kultiválását ígéri, holott a nép Feydeau boházátokat kíván. Ilyenek az ideálisták.

Szendrey Mihály.

A Városi-kávéház előcsarnokában levő hosszú asztal, mely nevezetességét este kilenc órától kezdve veszi föl, még most is híját érzi valakinek. Ott vannak az évtizedes „törzsök”: a polgármester, a doktorok, meg a többiek; de valakinek üres a helye. Ez a valaki: *Szendrey Mihály*, a kit színházi művezető korában úgy megszoktak ennél az asztalnál, mint a fekete kávé.

Egy dolgot nem lehet elvitatni *Szendreytől*: hogy tudott az emberekkel bántani. A király hűségű kormányelnökeinek szokása ez. Ha valami hibáért szólják meg az uralkodót: azt a miniszterelnök magára veszi. De ha valami érdemet jelentő dolog történik az uralkodó nevével; az spontán elhatározás, abban nincs része a miniszterelnöknek. Így volt *Szendrey* is, a mikor *Leszkay* András uralkodott az aradi színháznál. *Leszkay*ban még direktor idejében is megvolt az egykori földesur; nem csoda, ha föl ingerelte azokat, a kiknek nem volt hajlandó kedvére tenni valamit. Ilyenkor *Szendrey* Mihály volt az egyengető, engesztelő, kibékítő. Nem aféle Prügelknabe volt ő, hanem több annál. És csodálatos: bár a színházi-bizottságban és egyebütt mindenütt *Szendrey* vállalta magára *Leszkay* hibáit, — mégis *Leszkay*ra haragudtak, *Szendreyt* szerették.

Kilenc évig volt már Aradon színész, a mikor, olyan elődök után, mint *Balassa* és *Rónaszéki*, a színház művezetője lett. Soha kevesebb színházi „eset”, patvar és pör nem volt, mint az ő művezetése idejében.

Van neki ezen itt töltött ideje elismerésül egyszerű diplomája. Ulyan, a minő kevés színésznek van. Aláírva: az akkori főispán és a mostani polgármester. Megírva lenne, hogy *Szendrey Mihály* tizenkét évig működött Arad színházában, olyan érdemeket szerevezve különösen, mint művezető annak fejlesztése körül, hogy ezért a legilletékesebb faktor, a város színházi-bizottsága neki elismerését fejezi ki. Ennek a ritka diplomának hatása volt, hogy Kassán a színházi-bizottság egyhangú határozattal szavazta meg neki a színházát.

Azután belevágta a fejszéjét a magyar színház tuskójába: a pozsony-soproni színházba. Nem egészen a maga akaratából tette. Hanem a mikor *Relle* Iván kegyetlenül elrontotta, meg elásta a magyar színházba, *Besev* beszélt rá, kérte, hogy a magyarság védelmére menjen oda. *Szendrey* Mihály elment, s azt a bravurt csinálta meg, hogy Pozsonyban és Sopronban, a spiszburgereiről és német színházról hírhedt városban állandósította a magyar színházát. Ezért van egy másik diplomája, a belügyminisztérium elismerő levele, azért a kulturális missziójának sikereért, a melyet a pozsony-soproni magyar színház körül elért.

Az Aradon töltött tizenkét esztendő, az a két diploma, meg egy halom nemes nagy ambíció emelik *Szendrey* Mihály sánczeit. És mivel a színházigazgatóhoz, az újabb fogalmak szerint, egyéb is kell, *Szendrey* azt is hoz magával. Azt az egyebet úgy hívják, hogy anyagi garancia. (*Montecuccilli* másként nevezte.) Nem idegenként jön ide, nem idegenek közé. Tudja, mivel kell számolnia, mit kívánnak tőle. És azzal, — ha ugyan ma is az az okos *Szendrey*, a kinek művezető korában tudtuk — kétségtelen, hogy kellőképp számot vetett.

Ő jut-e be elsőnek? Vannak, a kik erősen jövendőlnek. Sokan azt mondták:

— Annaira bizonyos, hogy akár ma aláíratná a szerződést.

De hát a sors könyve és a városatyák ígéretei bizonytalanok, s így teljes határozottsággal nem lehessen tudni. De talán seholse várják, mint az azóta Masánszkerré lett Zempléni hosszú asztalánál a melynek diskusszióiban ő volt a hivatott színházi előadó.

Kövesi Albert.

Színész. Igazgató. Színházi. Ha *Frizzó* megtudja azt csinálni, hogy egy darabot maga végigjátsszik, *Kövesi* különb kunsztra lenne képes: egy színházát igazgatni, abban csupán a maga darabjait előadni, s a főszerepeket egymaga eljátszani.

Színésznek ismerik az aradiak. Kétszer volt Aradon. Egyszer *Kreicsányi* társulatánál, mint ifjú komikus. Azután jött egy hosszú pauza, s *Kövesi* visszakiváncozott Aradra. Vissza is jött, a *Leszkay*-korszak utolsóévi évében. Most már valamivel idősebb komikus volt, de a művészete nem öregedett meg. És amint visszajött, kinyult a népszerűsége is. Egyszerű, nehezen melegedő ember; a népszerűség-hajhászás vádjá semmiképp nem érheti őt. Hanem a kik megszeretik, azok szeretete vaskapocscsal fűződik hozzá. Csak az a kérdés: elég sokan lettek-e azokból városatyák azóta.

A mikor másodsor elment Aradról, direktor vágyott lenni. A színész ugyanis annyit szidja a direktorokat, hogy végre ő is vágyik erre a sorsra. Hanem ő eredeti módon kezdte meg ezt a mesterséget. Az ő budai Kisfaludy-színházát

bérelte ki, s ott Hauptmann Gerhardot, meg Ibsent adatta. Az emberek csóválták a fejüket: O-Budán — Ibsent? És Kövesinek ez beült. S hogy a nagy komolyság az óbudaiakat ki ne vetkőztesse eredeti mivoltukból: fölfedezte, az isten tudja hol, Szulamitot. Annyira titokzatos volt ennek a sláger-darabnak eredete, hogy Kövesit azzal vádolták: ő az a titokzatos Goldfáden, a ki a Szulamit szerzőjéül a színlapon meg van jelölve. De azután elhagyta a O-Budát. (Azóta se tud a főváros harmadik kerülete valamire való direktort kapni.) A kecskeméti színház igazgatója lett. A mióta ott működését megkezdte, pályázat mellőzésével kapja meg a színházat. Es ebben kétségtelenül szép elismerése van a direktori arravalásának és képességeinek. Most a harmadik esztendeje direktor az alföldi híres városban.

Mint színműíró országos sikerei vannak. Egész sor darabja van, de ő csak a híresebbeket emlegeti. A legelső nagy sikere a *Primadonna*-val volt. (Ennek a főszerepét, úgy mondják, a feleségének írta.) Azután jött a Sanyaró Vendelt színpadra vivő *Diurnista*. És van e ember e hazában, aki *Goldstein Számít* nem ismerné? A melyről ma is eldöntetlen: Gyöngyi Izsó csinálta meg Goldstein Számít, vagy Goldstein Számí csinálta-e meg Gyöngyi Izsót? Azután bevonult a Népszínházba *A talmi hercegnő*-vel, amelynek zenéjét a zseniális Konti szerezte. A legújabb színpadi sikere pedig a jövő méhében van, — s annak szomorú aktualitása van. Dramatizálta *Jókai* regényét, *Az új földesúr*-at. Mikor Jókai Nizzában volt, Kövesi fölkereste és bemutatatta neki a színdarabot. Jókainak rendkívül tetszett:

— Igazán nagyon szép; sok szerencsét kívánok hozzá, direktor uram.

Hogy az aradi színházra pályázik, bizonyára nem csodálni való. Az évek hosszú sorát töltötte Aradon, ahol megszerették, sikereket aratott a darabjaival, meg a szerepeivel: hogyan lenne vágya arra, hogy megmutathassa, milyen lenne ő, mint *direktor*?

Mariházi Miklós.

Valaha Tarján Gidát játszotta és az volt a legfőbb vágya, hogy a Nemzeti színházban eljátszhassa a velencei mór, sőt a gyöngédlelkű Romeo szerepét. Egyszóval, szerelmes színésznek készült. A kellei megvoltak hozzá, de a szerencséje nem. Ennélfogva a zord intrikus szerepkörére lépett és kiváló alakítást mutatott be például a Jágó szerepében. A többi közül azért emlíjük éppen Jágót, mert a mostani színigazgató-választásnál aktuális lett a jelszó:

— Hozz pénzt magaddal!

Mariházi Miklós különben a *Zilahy* társulatánál kezdte meg tulajdonképeni színészi pályafutását. Ugyis, mint intrikus-színész, úgyis, mint a francia szalon vigjátékok hőse, talentumos színésznek bizonyult. Az aradi közönség, különösen a gyöngébb nem képviselői csakhamar kedvencükké nevezték ki, amiben bizonyára része volt az ő szinte közmondásossá vált eleganciájának. A színház táján ő volt az eleganciarum arbiter. Ez különben csak azt bizonyítja, hogy Mariházi jó lábon él a jóízléssel, ami egyébként mindannyiszor kitént, ahányszor ő rendezett egy egy darabot. A mérleg tehát azt mutatja, hogy Mariházi ügyes színész, jóízléstű ember, jó rendező és elegáns. Ezekkel a jó tulajdonságokkal szemben azonban van egy nagy hibája: feneketlen idealizmus szorult belé.

Minden kockázat nélkül tíz forintot tesszünk egy ócska rézptyke ellenében, hogy Mariházi a színdirektorságot kulturális misszióknak tekinti, és hogy meg van győződve a színügyi

hivatásának nemes voltáról. Azt hiszi, hogy elég, ha jó színész, jó rendezés és szép diszletek mellett irodalmi értékű darabokat mutat be. Pedig tévedés van a dologban. Egy színigazgatónak, ha elismerést akar, meg kell alkudnia azzal, hogy a közönség a pezsgőt és kaviart többre becsüli a rendes polgári koszt-nál. Mariházi pedig nem alkuszik.

Egész élete bizonyossága annak, hogy ő legfeljebb a direktorokkal alkudozott eddig a gázsi és az esetleges előlegak dolgában. Noha összeköttetései, előkelő modora és képzettsége más, nyugalmasabb és jövődelmezőbb életpályára adtak volna neki alkalmat: ő színész lett. Idealizmusból. Mikor látta, hogy a Tarján Gidák szerepeinél jobban betölti az intrikusok szerepkörét, legyőzte önmagát, és intrikus lett. Intrikus — idealizmusból. Szóval Mariházi, aki tulajdonképen még nem nagyon rég tapossa a színpadot, egy darab idealizmus a festett világ hazugságai között. Ez az, amit hibájául lehet felróni.

Ő maga különben azt hangsúlyozza, hogy a színész csak addig színész, amíg a közönség elismeri annak. Ezzel is ellentétbe kerül a kollégáival, akik azt állítják, hogy a közönség csak addig közönség, amíg elismeri a színészt. Azontul — tisztesség ne essék szólván, — értelmetlen csorda.

Most, már csak az a kérdés, hogy Mariházi, aki ilyen elvek mellett pályázik a direktorságra, hogyan fogja majd összeegyeztetni a maga elveit a színészei elveivel, ha esetleg órára esnék a város bizalma?

MULATSÁGOK.

(=) A világi polgári kör f. hó 15-én a Mátyás Király rendgöben, könyv ára javára jótekonycéu táncvigalmat rend z. S. ünet alatt a világi polgári kör da körre ének-l. A rendezőség a siker érdekében erősen buzgó-kodik.

Közgyűlés előtt.

(Az előkészítő tanácsülés javaslatával.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Régóta nem volt a városi törvényhatósági bizottságnak olyan érdekes ülése, mint a minőnek a *holnapi* igerkedik. A tüzeirlaktanya kérdése, a színigazgatóválasztás, a városi tisztviselőik ötödéves pótléka, a lovasut ajánlatának tárgyalása, *Mülek* Lajos dr. két érdekes indítványa, a rendőrség bünyű osztályának szaporítása: valamennyi olyan tárgy, amely érdekes vitákra adhat alkalmat, teljesen eltekintve attól az elsőrangú fontosságtól, amelytyel ezek az ügyek a város szempontjából bíraak. Mindezeket az ügyeket ma tárgyalta a város tanácsa, hogy elhatározza, vajjon mily javaslat kíséretében terjessze őket a közgyűlés elé. Az előkészítő tanácsülés eredményéről tudósítók a következőket jelenti:

Miután a miniszter a *tüzeirlaktanya* ügyében hozott közgyűlési határozatot *Boros* Vida és társainak felebbezése folytán megsemmisítette a városrendezési bizottság legújabb ülésén úgy határozott, hogy a közgyűlésnek a *Libásdülöt* fogja a laktanya kiépítésére javaslatba hozni. A tanács hasonló állápontra helyezkedett.

A *felsőbb leányiskola* részére emelendő épület iránti határozatot a belügyminiszter jóváhagyván, javasolja a tanács, hogy az építésmegkezdése iránt tétessenek meg az intézkedések és a célra szükséges kölcönmegszerzésével bizza meg a közgyűlés a polgármester.

A városi tisztviselőik ötödéves korpótlék iránti kérelmét, amelyet a múlt havi közgyűlésről halasztottak a holnapira, most is javaslat nélkül terjeszti be a tanács, nehogy az érdekesség vádjára adjon okot.

A tanács javaslata az aradi közúti vas-pálya és téglagyár részvénytársaságnak a *közúti vasutasok villamos, esetleg motoros üzemi* vasutára való átalakítása iránti kérvénye tárgyában az, hogy a három érdekelt társulat beadványainak tárgyalására küldjön ki a közgyűlés egy ad hoc bizottságot. Tagokul *Fetter* Gérát, *Korbuly* Józsefet, *Neuman* Dánielt, *Edvi-Ilés* Lászlót, *Nesnera* Aladárt, *Tabakovics* Emilt és *Tedeschi* Viktort ajánlja a tanács.

Miután *Lusztig* Andor az *áruccsarnok* létesítése iránti kérelmét az ad hoc bizottság elutasító határozata folytán visszavonta, ez a tárgy lekerül a műsorról. A városi pénzek elhelyezését illetőleg a *Viktória* takarékpénztár kérelmenek teljesítését javasolják. Ez a tárgy a múlt havi közgyűlésről maradt a mostanira.

Egyik igen érdekes pontja lesz *Mülek* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagnak indítványa a város területén levő *idegen nyelvű feliratoknak*, cégek és cimiratoknak a városi közpénztár javára leendő megadóztatására. A tanács azt javasolja, hogy az adótételek megállapítása iránt adassék ki az indítvány egy megalkotandó bizottságnak. Ugyancsak *Mülek* Lajos tett indítványt aziránt, hogy a város távolítsa el az *Arad megyei gazdasági egyesület* bérházának homlokára illesztett, jogtalanul használt városi címert. Erre nézve a tanács javaslata az, hogy miután a törvényhatósági bizottság immár két ízben tudomásul vette a polgármester által a *Mülek* hasonló értelmű interpellációra adott választ, tehát a mostani indítvány felett térjen napirendre a közgyűlés. A harmadik indítványt *Nemess* Zsigmond dr. tette a város által az országos tornanapnépély alkalmából adandó egy tiszteletdíjnak megszavazása iránt. A tanács száz korona megszavazását indítványozza s a díjtárgy megvételét a polgármesterre bízná.

Urbán Iván főispán, mint a számonkérő szék elnöke, előterjesztést tett a városi rendőrség bünyű osztályának személyszaporítása iránt. Ezt a tanács is javaslatba hozza, megpedig olykép, hogy mondja ki a közgyűlés a szaporítás szükséges voltát, és kérje fel a belügyminisztert, hogy az ujonnan alkalmazandó személyzet fizetését az allami költségvetés terhére vegye át. Ha ez a kérés visszautasításra talál, akkor a személyzetet nem szaporítják.

Balás Ferenc árvaházi igazgató legyelman ügyben bejelentik a vizsgálat eredményét és a felmentő ítéletet. *Madarász* Antal nyugdíjaztatás iránti kérelmét illetőleg javasolja a tanács, hogy orvosokból álló bizottságot küldjenek ki a munkaképtelenség megállapítására.

Simay István indítványát a Rákóczi halmvainak hazaszállítása ügyében pártolólág terjesztik a közgyűlés elé. A tanítókonviktus részére kért ingyen telek megadását ugyancsak javaslatba hozzák.

Végül a *színház pályázatát* illetőleg a tanács a színházi bizottság álláspontjára helyezkedve a *pályázatok beérkezésének sorrendjében* ajánlja a közgyűlésnek a reflektásokat.

Az aradi kőműves-sztrájk.

(A huszonegyes bizottság szözeata. — *Urak, nem tartanak velünk?* — *Dolgozó munkások.* — *A munkaadók intézkedései.*)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Az aradi kőműves-sztrájk második napja is rendben folyt le. A munkaszünetetők egy huszonegyes szervező bizottságot választottak, amely igyekszik a kőműveseket összetartani és a sztrájkzsegeket megakadályozni. Ez az igyekezet azonban nem jár valami nagy eredményre, mert több munkaadónál már folyik a dolog. Maga a bizottság különben ma a nagy közönséghez fordult egy ríktó vörös papírra nyomott szózzattal, amely így hangzik:

Szózat a néphez!

Tisztelt munkások és polgártársak!

Az aradi kőműves segédek bérharcba léptek helyzetük javítása érdekében, hisz jól tudja

mindenki, hogy az összes létező iparágak között a kőműves van kitéve legjobban a nélkülözéseknek; hogy ez így van, a következőkben bizonyítjuk: Egy évben dolgozunk hat hónapot 3 kor. 20 fillér napdíj fejében. Ezen jövedelem beosztását és kiszámítását mi a nagyközönségre bizzuk, hogy számita ki, mennyi esik egy éven keresztül egy-egy napra és egy olyan egyén kinek öt-hat tagu családja van, az hogy ossza azt be, hogy családot neveljen és a társadalmi rend követelményeinek megfelelőleg iskoláztassa, lehetséges-e ezt ebből a keresetből megtenni; ennek elbírálását a nagyközönségre bizzuk. S kérjük, mondjon bírálatot afellett, hogy jogos-e a mi követelésünk: Mi kérünk egy felnőtt családos ember részére 4 kor. 80 fillért, egy fiatal segéd részére 3 kor. 20 fillért, e szerény követelésünk okvetlen szükséges a megélhetéshez. Munkaadóink ridegen elzárkóznak és azt felelik, hogy majd dolgozunk, ha a hasunk kiürül! Mi bizzunk a nagyközönség jóakarátába, hogy oda fog hatni, hogy rábíráják munkaadóinkat, hogy ezen jogos követeléseinket teljesítsék. Egyben felkérjük Arad város lakosságát, hogy vegyék tekintetbe a kőművesek hasznosságát s ne hadják, hogy a munkaadók fenyegetései teljesedjenek. Ne engedjék ezen hasznos munkások bérharcát az éhség fejéze be, ismerte a n. közönség humanosságát és bizzunk abban, hogy nem hagyja azt bekövetkezni, miért is esetleges segélyeket köszönettel vesszük. Tisztelettel: A kőművesek 21-es szervező bizottsága.

Ma délelőtt egy csapat sztrájkoló megjelent az egyik Demeter-utcai építkezésnél, ahol több munkás dolgozott. Udvariasan felkiabáltak az állványra:

— *Urak, nem tartanak velünk?*

A felszólításnak csupán annyi eredménye lett, hogy a rendőrség az ipartörvény értelmében kihágás miatt megindította a kíváncsi sztrájkolókat ellen a kihágási eljárást. Zúbor Andor rendőrfogalmazó ma délután hallgatta ki az udvarias kőműveseket.

Általában a munkaszünetelés korántsem olyan nagy mérvű, mint aminek hiszik. Igen sok helyen dolgoznak a kőművesek, más építkezéseknél pedig napszámosok és tanoncok végzik a munkát. Fricknél például 15 tanonc és nagyszámu napszámos dolgozik. Remélhetőleg a munkaszünetelés már nem fog sokáig tartani.

Az aradi építésszek és építési vállalkozók igen látogatott gyűlést tartottak ma délelőtt az ipartestületben Tabakovics Emil építész elnökelete alatt. Az értekezlet mindenekelőtt helyreigazítja a lapokban megjelent oly irányú közleményeket, mintha az önálló iparosok békéltető bizottsági tagokat választottak volna a segédekkel tárgyalásba bocsátkoztak volna. A helyzet ugyanis akként áll, hogy az 1902. évben kötött egyezés még csak július hó 11-én fog lejárni s a segédek legnagyobb része meg is volt elégedve a jelenlegi munkabérekkel, csupán csak egy pár lelketlen izgatóság idézte elő a jelenlegi helyzetet, — ezek terrorizálják a munkások 80 százalékát, akik nem akarták egyáltalában a sztrájkot és dolgozni akarnának. Jelentkeztek már eddig is szörvénnyesen munkába majdnem minden építésnél munkások, de a vállalkozók egyetemlegesen szolidaritást vállaltak, hogy a munkát csak ez esetben fogják újból megkezdeni, ha a munkába álló segédek létszáma legalább is minden mesternél a régi, illetve a szükséges létszámnak 50 százalékát fogja kitenni.

Miután továbbá a kőműves sztrájk tényleges életbe léptetésével a még fenálló hatály is 1902. július hó 11-én kötött és folyó évi július hó 11-éig szerződészerű kötelezettséget magába foglaló egyezséget a sztrájkolókat a maguk részéről megszüntették, ennél fogva az aradi építő és kőműves mesterek ezen egyezmény határozatait ezutánra magukra nézve is megszüntetnek jelentik ki.

Az értekezletből kifolyólag Berán An'ál ipartestületi elnök vezetése alatt küldöttséget menesztett a főkapitányhoz, egyrészt megköszönve eddig tett célirányos és erélyes preventív intézkedéseit, másrészt újra oltalmat kérve arra nézve, hogy úgy a vasútnál, valamint a vármelletti hidnál és a csolnak útjánál karhatalmi erő koncentráltassék, melynek feladata mindazon segédeket letartóztatnia, akik a vidékre dolgozni menni akarókat akadályozzák, s a mennyiben a munkások hosszabb ideig tartanak fenn a sztrájkot, az esetben a vidékről jövő munkások ne legyenek akadályozva a bejövételben és munkába állhatásban.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerületének elnöksége fölhívja az O. M. K. E. nek az aradi kerülethez tartozó mindazon tagjait, a kik a május 22-én, Budapesten tartandó közgyűlésen résztvenni óhajtanak: szíveskedjenek e szándékukat legkésőbb e hó 15-ig a kerület elnökénél vagy titkárnál okvetlenül bejelenteni, hogy részükre a kedvezményes utazásra jogosító igazolvány idejében kiállítható, kézbesíthető és elküldhető legyen Személyes bejelentések lehetőleg délelőtt 11—1 óra közt az Aradi Kereskedők Köre titkári hivatalában eszközlendők.

(*) Az Asztalos Sándor társaság tagjait tisztelettel értesítjük, hogy közbejött akadályok miatt holnap sem választmányi ülést, sem heti értekezletet nem tartunk. Az elnökség.

Apponyi visszavonulása.

(Válság a disszidensek közt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

Hírül adtuk már, hogy Apponyi Albert gróf hosszú, de nagyon is bizonytalan eredményű politikai működés után teljesen vissza szándékozik vonulni attól, hogy az ország ügyeinek vezetésébe tovább befolyást gyakoroljon. Meghuzódik gazdaságaiban, követve a költő „beatus illac“ elvét és szegre akasztja a politikát, ami neki egész multjában sokkal több boszuságot szerzett, mint örömet és dicsőséget.

Ma érkezett budapesti távirataink megerősítik Apponyi visszavonulásának hírét. Több jel mutat arra, hogy ez biztosra vehető, hogy a legközelebbi napokban már ténynyé válik.

A mai napon például bejelentette Perczel Dézso képviselőházi elnöknek, hogy a horvát pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött bizottsági tagságáról lemond. Eddig Apponyi nem volt tagja ennek a bizottságnak, a Ház csak ma választotta be abba és Apponyi mindjárt le is mondott róla.

Azt is tudatta a Ház elnökével, hogy a delegációba való kijelölést sem fogadja el.

Intimusai köréből kiszivárgott, hogy Apponyi fel akarja kérni Tisza István gróf miniszterelnököt, ne terjessze a Ház elé a pénzügyi bizottság tagjainak szaporítására vonatkozó indítványát. Az indítvány indokolása ugyanis az lett volna, hogy a miniszterelnök a szabadelvű pártból kilépett volt nemzeti pártiaknak szánta a pénzügyi bizottságban a két tagsági helyet. Apponyi a maga részéről nem óhajt a pénzügyi bizottságban sem tagságot vállalni.

Apponyi visszavonulására vonatkozólag más forrásból még a következőket jelentik:

A volt nemzeti pártiak nem találják nyugalmukat, a mióta kiléptek a szabadelvű párt-

ból. Sem önálló párttá erősödni nem tudtak, sem másfelé nem csatlakoztak.

Mióta Tisza István kabinetje konszolidálódott: az ő légyjogosultságuk megszűnt. Az utóbbi időben a disszidensek nagyrésze el is kedvetlenedett a tarthatatlan és céltalan állapotokon és fölmerült a terv, hogy *hogyan lépjenek vissza a szabadelvű pártba*. Különösen Makfalvy Géza földmívelésügyi államtitkár, aki tudvalevően szintén nemzeti párti volt, fáradozott sokat a visszalépés érdekében és, mint hírlík, nem egészen eredménytelenül. Eddig nyolc nemzeti párti hajlandónak nyilatkozott a szabadelvű pártba való belépésre, a többi között maga Szentiványi Árpád is, a disszidensek elnöke.

A belső válság első bizonyossága azután tegnap meg is érkezett a szabadelvű párt elnökéhez. A nemzeti pártiak ugyanis levelet intéztek a szabadelvű párt elnökéhez, hogy a bizottságokban való jelöléseknél nem óhajtanak mint külön politikai csoport szerepelni, hanem kérik az anyapártot, hogy a nemzeti pártiaknak tartsák fenn azokat a helyeket, amelyeket még a szabadelvű párthoz való tartozásuk idejében betöltöttek.

A kormánypárton igen nagy meglepetést keltett a kérelem, annál inkább, mert a nemzeti párt néhány nappal előbb még azzal a szándékkal volt, hogy önállóan jelöl, sőt a jelöléseket meg is ejtette. A kérelemnek természetesen eleget tettek, bárha a szabadelvű pártban nincsen osztatlan öröm a „térközli fiuk“ megtérésén, akinek egyrészt aligha fogadnák szívesen.

A nemzeti párt újabb irányváltoztatásával egyidejűleg arról is jön hír, hogy Apponyi Albert gróf végleg visszavonulni készül a politikától. Ezt a hírt a képviselőházban ma általánosan megerősítették. Apponyi teljesen elkedvetlenedett, de az időt sem tartja alkalmasnak politikai szereplésére. Elfáradt teljesen és ezáltal visszavonulása híre több ellenségeinek pusztá óhajlásánál. Nagyon valószínű, hogy Apponyi a politikától való visszavonulásával egyidejűleg fölcsatolja budapesti háztartását és Pózsony melletti birtokán fog állandóan megtelepedni.

Személyes barátai ugyan még megpróbálják elhatározásának megváltoztatására bírni, de maguk sincsenek nagy reménynyel. Apponyi már a képviselőház megnyitására sem jött el és fölűnt, hogy Jókairól sem mondott emlékbeszédet, noha a megírdogultnak bizalmas barátja volt.

Szmrecsányi püspök Aradon.

(A tornaünnep vendégei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Aradnak, mely a püspöklátogatáshoz nem igen volt eddig hozzászoktatva, május hó folyamán egyszerre két püspök látogatásához is lesz szerencséje. A miután máskor évekig sóvárog a város katolikus közönsége, azt most, talán kárpótlásul, egyszerre kettőzötten kapja meg.

Az egyik püspök a csanádi egyházmegye feje, Dessewffy Sándor, a ki bérválás végett jön Aradra, a másik Szmrecsányi Pál nagyváradi püspök, a ki a tornaünnep alkalmából jön, hogy felszentelje az egyesület új zászlaját.

Szmrecsányi püspök talán még sohasem volt Aradon. Fogadtatására a tornaegyesület nagy előkészületeket tesz. Most folyik a tárgyalás a váradi püspök elszállásolása iránt. Csák Cirják dr. aradi rendfőnök, a kit a püspök aradi útjáról már értesített, azt akarja, hogy a püspök a minorita rendházban legyen elszállásolva.

A rendfőnök ebben az ügyben ma délelőtt fel akarta keresni *Urbán Iván* főispánt, mint a tornaegyesület elnökét, hogy vele a püspök elszállásolása iránt megegyezésre jusson. A főispánt azonban a rendfőnök nem találta otthon s így ennek a kérdésnek a rendezése későbbre maradt.

A rendháznak egyébként a tornaünnep alkalmából még egy előkelő vendége lesz. *Teleki Sándor* gróf, a tornaünnep fővédnöke értesítette Csák Cirjéket, hogy a tornaünnepre lejön és a rendfőnökhöz fog meg szállni. Azt is megírta a rendfőnöknek, hogy neje ezuttal nem jöhet vele Aradra.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Nyilatkozat. Az alábbi nyilatkozat közlésére kértünk fel: Az aradi színházért folyó versenyben bizonyos oldalról ellenem azzal vélnék hangulatot kelteni, hogy rólam azon hírt terjesztik, mintha anyagi viszonyaim rendezetlenek volnának. Ezen alattomosan terjesztett hírekkel szemben elegendőnek találom arra hivatkozni, hogy Arad város tek. törvényhatósági bizottságához pót kérvényt adtam be, melyben szerződési kötelezettségem betartásának biztosítására tízezer korona készpénzbiztosítékot és hivatalosan 117,000 koronára öcsült színházi felszereléselem lekötését ajánlom fel. Hogy ezen biztosítékaim teljesen tehermentesek, azt a kérvényemhez csatolt hivatalos adatok igazolják. Ezek szerint határozottan állíthatom, hogy az ellenem terjesztett ily irányú hírek alaptalanok s ügyemet és azok eljárásának megítélését, kik ellenem ily eszközökkel küzdenek, nyugodt lélekkel bocsájtom a nagy közönség igazságos ítélte elé. Arad 1904. május hó 10. *Szendrey Mihály* a pozsonyi színház igazgatója.

Udvari bál.

(Estély a királyi várakban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

A budai királyi várak fényárban uszó termei ragyogó keretét képezték ma éjjel egy fényes képnek, mely a magyar társadalom előkelőségeit, a hadsereg kiváló tagjaival és a diplomáciai testülettel egyesítette.

Nyolc órára volt kitűzve a ma lefolyt udvari bál kezdete, de már hét órakor megkezdődött elegáns fogatokkal a felvonulás a Lánchidon s az Erzsébet-hidon keresztül. A királyi várpalota felső négyszögének lépcsőin a testőrség alabárdos tagjai állottak sorfalat, bent a fényárban uszó termekben pedig *Apponyi Lajos* gróf magyar udvarnagy fogadta az érkezőket.

Pont 8 órakor *Lichtenstein* főszertartásmester jelezte, hogy a király elhagyta magánlakosztályát és a fehérterembe lépett, a hol a diplomáciai kar hódolatát fogadja.

A márványteremben ezalatt a meghívottak ezernyi fényes tömege elhelyezkedett. A hölgyek jobboldalt, a férfiak pedig baloldalt állottak fel.

Fél kilenc órakor érkezett a márványterembe a felség az udvarral és az udvari méltóságok kíséretében. A király vörös tábornoki egyenruhát viselt, karján *Mária Jozefa* főhercegnőt vezette.

Utánuk jött *Orleansi Lajos* herceg *Isabella* főhercegasszonnyal, *Frigyes* főherceg *Mária Henriette* főhercegnővel, majd *Köburg Fülöp* herceg és nagy udvari kíséret.

A király *Mária Jozefa* főhercegnőt a terem tulsó végén elhelyezett emelvényre a kerevethez vezette. Ugyanott foglalt helyet a másik két főhercegnő is.

Kevés vártatva a *Berkes* zenekara rendezítette az első csárdást s erre megindult a tánc, a mely éjfélig tartott.

Az első négyes után *Mária Jozefa* főhercegnő a fehér teremben a bemutatásokat fogadta.

Második négyes alatt a főhercegnők visszavonultak a teázó-terembe. Itt kivülök csak a palotahölgyek s a nagykövetek nejei voltak jelen.

A jótékonycélu színházi-esték.

(Új kikötések a színiigazgató-választásnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Az aradi színház pályázatával kapcsolatosan, a mely elé feszült érdeklődéssel néznek Aradon, a holnapi közgyűlés még egy dologban fog dönteni s azzal szintén foglalkozott mai, előkészítő ülésén a tanács.

Ez a jótékonycélu előadások kérdése. Az eddigi szerződésekből, amelyeket a város a színiigazgatókkal kötött, ez a kérdés nem volt kellőképp precizizozva. Ki volt mondva, hogy a színiigazgató tartozik egy, esetleg két estére a színházat átengedni, de az összeg, amelyet az illető jótékonycélu egyesület a színiigazgatónak fizetni tartozott, nem volt megállapítva. Ezért megesett, a mint a polgári jótékony négyesület által legutóbb rendezett színházi estén, hogy a színiigazgató és a rendezők között surlódások támadtak.

E miatt az aradi polgári jótékony négyesület a város törvényhatóságához beadványt intézett, hogy a pályázaton való döntéssel egyidejűleg ez a kérdés is határozottan rendeztessék.

A tanács a négyesület előterjesztéséhez képest annak kimondását javasolja a közgyűlésnek, hogy a megválasztandó színiigazgató a téli évadban két, a nyári évadban ugyancsak két estén legyen köteles jótékonycélura átengedni a színházat. A téli évadban átengedett érték után 400—400 korona, a nyári évadban 200—200 korona illeti a színiigazgatót napi költség fejében.

Ha a közgyűlés ezt, a mint az valószínű, elfogadja, akkor erre nézve új pontozatokat vesznek föl az új színiigazgatóval kötendő szerződésbe, a mely pontozatok, természetesen a későbbi szerződésekből is állandóan bennmaradnak.

Stanley Henrik meghalt.

(A szegényekháztól a csillagokig.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

A legutóbbi hat nap alatt dus aratása volt a halálnak. Elsőnek elragadta a mi diszünket, nemzetünk büszkeségét, *Jókai Mór*t. Utána a nagy német festő, *Lenbach* következett, ma este pedig ugyancsak egy nagy életpálya megfutójáról, a tudomány egyik hatalmas előrevivőjéről hoz szomorú hírt a táviró drótja: *Stanley Henrik*, a nagy Afrika utazó ma délelőtt meghalt.

Halálát erős meghűlés folytán kapott mellhártyagyulladás okozta. Elhunytát, ép úgy, mint a *Jókaiét*, fiatal neje gyászolja, akit ötvenhat éves korában vett nőül. Az elhunyt most hatvanhárom éves volt. Betege, amely rövid keletű volt, tegnap jobbra fordult, úgy, hogy már teljes felgyógyulását remélték. Ma azonban egész váratlanul elragadta a halál.

Stanley, akit tulajdonképpen *Rowland* Jakabnak hívták, tizenhárom éves koráig a szegények házában élt; ekkor, mint hajósinas *New-Orleans*ba ment, hol egy *Stanley* nevű kereskedő örökbe fogadta. Az északiak és déliek harca alatt az előbbieks hadseregében volt önkéntes, majd a békekötés után felcsapott újságírónak. Több kisebb-nagyobb utazás után a *New-York-Herald* kiadója, *Gordon Bennet* megbízta, hogy keresse fel Közép-Afrikában a nyomavészelt *Livingstone*t. Ez sikerült is neki. Majd, midőn afrikai élményeiről több könyvet adott ki, lapja ismét elküldte Közép-Afrika felfedező utra, amelynek eredményeképp az addig majdnem teljesen ismeretlen Közép-Afrika egy részét felkereste a tudomány számára. Ezután a belga király megbízásából derítette fel a kongómenti területeket. Visszaérkezve felvállalta az *Emin* pasa megszabadítására szervezett expedició vezetését. Ezt is sikerrel bevégezve, visszatért és megírta a „Legsötétebb Afrikában” című nagy művét.

Nagy értékű felfedezései az egész világ elismerését és számtalan kitüntetést szereztek neki. A világ minden földrajzi társulata dísztagjává választotta és mindenfelől elárasztották babérral. Hazájába visszatérve óriási lelkesedés fogadta; beválasztották a parlamentbe, ahol a konzervatív párthoz csatlakozott. Most hat éve Magyarországra is ellátogatott és nejevel négy napot töltött *Budapest*en.

Érdekes, hogy *Stanley* még közvetlen a halála előtti napokban is élénk érintkezésben állott több afrikai törzs főnökkel. Özvegye iránt nagy részvét nyilvánul meg.

A „kellemlenkedő külföldi.”

(Natalia kintasítása Franciaországból.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

Natalia, a még mindig szép *Natalia*, Szerbiának száműzetésben élő királynéja, tudvalevőleg áttért a római katolikus vallásra és ez az áttérése — hir szerint — azzal függ össze, hogy megünvén az özvegyi fátvolt, ismét boldoggá tesz egy halandót szívével, kezével és — pénzével. Hogy ki az a halandó, egyelőre mély titok. Titok már két esztendő óta, de *Páris*ban, hol az ex királyné száműzetését áll, nyíltan beszélnek az állítólagos házasságáról még ma is.

Ki volt *Kecske* *Natalia*? Ezelőtt 28 évvel még elenyésző csekély lehetett azok száma, a kik erre a kérdésre képesek lettek volna megfelelni, és ma alig van művelt ember a világon, aki ennek az asszonynak történetét alapján ne ismerné.

Ezelőtt 28 évvel egy bojár nemesnek leánya, kinek senki sem jósolta volna meg, hogy a köznapiságból ki fog emelkedni és nemsokára fejedelmi, majd királyi korona ékesíti a fejét.

Kecske *Natalia* sok ideig minden asszony és minden leány irigylésének tárgya volt, évenként át őt tartották a világ legszerencsésebb asszonyának és sok irigy szívben önkénytelenül fölmerült az a kérdés, hogy vajjon mi érdemesítette ezt a nőt arra, hogy millió nő közül éppen neki jusson a legnagyobb szerencse és boldogság osztályrészül.

Mi érdemesítette rá? Nagyon sok. Első sorban szépsége, az a leirhatatlan báj és varázs, mely egész lényén végig ömlött, az az utóélettelenségség és méltóság, mely minden lépését és mozdulatát jellemezte, páratlan szép fekete szemel, melyekből méltóság és jóság, fenség és nyájasság sugárzott ki, az az elbűvölő mosoly, mely mindig ajkain ült és mely-

lyei mindenkit lebilincsel, ritka szép arca, királynői alakja és testének-lelkének minden ize, mely uralkodónőre vallott.

Denikve Kecsko Natália királyné lett és megfutott egy hosszú, regényekből összerakott életpályát. Azután a napja egyszerre aláhanyatlott: jött a válóper, az eltávoltás s azóta a bukott nagyság Párisban éli a száműzetés kenyerét.

Hogy azonban nyugtalan vére ott sem hagyja lékén, arról egy ma érkezett párisi távirat érdekes, sőt szenzációs hírt h. z. Arról van szó, hogy a kormányt felszólítják a lapok, utasítsa ki Franciaországból Natáliát, mert beleártotta magát a politikába és nagyon sokat kellemetlenkedik. Ugy is nevezik a lapok, hogy a „kellemetlenkedő külföldi”. (Egy kis variációval nemrégiben Tisza István gróf címezte így osztrák kollegáját.)

Natália viselkedése miatt a párisi köztársasági lapok szólaltak fel a kormánynál. Elmondják részletesen, hogy mióta Natália a katolikus vallásra áttért, személyesen foglalkozik politikával s főleg a köztársaságiak ellen tör. Legutóbb is a közéleti tanácsai válaszáok alkalmával Bitard-ban, a „kellemetlenkedő külföldi” egyik birtokán egyenesen az ő kereskedése miatt buktak el a köztársasági párt jelöltjei.

A lapok rendkívül éles cikkekben vették üldözöbe Natáliát s így nem lehetetlen, hogy Franciaországból távoznia kell és kereshet magának újabb házat a kontinens valamelyik lármás fővárosában.

HIREK.

Az országgyűlés a királyhoz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —
Arad, május 10.

A képviselőház mai ülése előtt a politikai pártok vezető emberei folytatták és be is fejezték minap megkezdett bizalmas értekezéseiket. Az értekezlet tárgyát azon indítvány megszövegezése képezte, melyet a pártvezérek az országgyűléshez fognak benyújtani, hogy a parlament fejezze ki köszönetét a királynak a II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítását célozó legfelsőbb kézirat kibocsátásáért.

A mai értekezleten Tisza István gróf miniszterelnök, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, továbbá Podmaniczky Frigyes br., Thaly Kálmán, Szentiványi Árpád, Rakovszky István és Szederkényi Nándor pártelnökök vettek rész.

Az indítványt, melyet a Házhoz benyújtanak, a következő szöveggel állapították meg:

Határozza el a Ház, hogy ő felségének azon fekkölti tényeért, mely szerint a f. évi április hó 18-án kelt legmagasabb kéziratával II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala tárgyában a kormányt javaslatok tételre utasította, a magyar nemzet nevében hálás köszönetét fejezi ki és annak ő felsége előtt illő módon való tolmácsolásával a Ház elnökét bizzá meg, ez iránti határozatát pedig a főrendiházzal is közli.

Ezen indítványt az összes pártelnökök aláírják s már holnap bejegyzik a Ház indítványkönyvébe. Ugyancs k holnap Perczel D. z. ő is bejelenti azt az országgyűlésnek s az indítvány indokolását pentekre kéri kitűzteni.

Az indokolást Podmaniczky Frigyes br., az orsz. szatadelvűpárt elnöke teszi meg s a Ház pénteken már egyhangulag elfogadja az indítványt.

— Tisza a magyar borról. Budapestről táviratozza tudósítónk: A magyar bortermelés és kereskedelem érdekében ma a

balatoni hegyvidék nagy küldöttsége járt a miniszterelnöknél és a kereskedelemügyi miniszternél. Tisza István gróf ezt a küldöttséget is azzal a biztatással bocsátotta el, hogy tudja és meg fogja tenni kötelességét. Fontos volt azonban az a kijelentése, hogy a magyar bortermelők érdekeit még a reánk valóban fontos olasz szerződés árán sem engedi megsorbíttatni.

— Temetés után. A főváros épületein még ott lengenek a gyászlobogók, amelyek a szellőtől lengetve hirdetik, hogy Jókai Mór elköltözött az élők sorából. A Nemzeti Múzeum oszlopcsarnokában, a honnan utolsó útjára kísérték a nemzet nagy halottját, már minden csendes, minden a régi. A díszes ravatalt az Entreprise emberei még az éjszaka elbontották s ma délelőtt egész sereg szolgálja dolgozott a rend helyreállításán. A munkával délig elkészültek s a közönség most már ismét a csarnokon keresztül halad a Bornemissza Pál báró kiállításának a megtekintésére. A Nemzeti Múzeum tárait, melyek a nemzeti gyász miatt két napig zárva voltak, ma újból megnyitották s igen sokan keresték fel a régiségtárat. A részvét-áviratok még ma is százával érkeznek az özvegyhez.

— Az államvasutak a költségvetésben. Lukács László pénzügyminiszter — mint országgyűlési tudósításunkban körülményesen olvasható — ma terjesztette be az 1904. évi állami költségvetést. Az imént befejeződött vasutas-sztrájk alkalmából bizonyára sokakat fog érdekelni, hogy a vasutasok mily mérvben kapják meg anyagi helyzetüknek kihatásba helyezett segítséget. Erre vonatkozólag a pénzügyminiszter indokolásában szó szerint a következőket mondja:

A m. kir. áll. vasutaknál 6.975.400 koronával emelkednek a kiadások. E címnél a többkiadás nagyobb jelentékeny részét, vagyis 4.783.400 koronát, az államvasuti személyzet anyagi helyzetének javításával kapcsolatos költségek idézik elő. Ezenkívül gondoskodni kellett a forgalom biztonsága érdekében a személyzet pihenési idejének fokozatos szabályozásáról, nemkülönben a járművek állagában levő s teljesen kihasznált mozdonyok pótlásáról, ami 1.384.400 korona több kiadást idéz elő; végül a forgalom emelkedése és az 1904. évben kihatásba vett vonalszaporulat üzemének elátása 807.600 korona többköltséget igényel.

— A Jókai gyásznap elhalasztása. Az aradi Kölcsey egyesület irodalmi szakosztálya ehó 14-ére Jókai gyásznapot akart rendezni, amelyre meghívták Endrődy Sándort, a jeles poétát is. Miután azonban Endrődy nem jöhet le 14-én, és mivel az ünnepélyt nem akarják a holt szezomban tartani, elhatározták, hogy a terminust szeptemberre teszik át, amikor Endrődy minden esetre szerepelni fog a műsoron.

— Törölt főrend. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a főrendiház 1904. évi május hó 7-én tartott ülésében, az Abbáziában elhalálozott gróf Károlyi Tibor örökös jogu főrendiházi tag nevét, az igazoló bizottság javaslata folytán a főrendek jegyzékéből törölte.

— Bánffy és a függetlenségi párt. Az orsz. függetlenségi párt, mint budapesti tudósítónk telefonon jelenti, ma este értekezletet tartott, melyen a napirend előtt Olay Lajos szólalt fel. Felvetette azt a kérdést, vajjon nem volna e helyenvaló, ha a függetlenségi párt támogatná Bánffy Dezső báró szegedi jelöltségét, mint akinek programja legközelebb áll az övékhez? A párt azt határozta, hogy a szegedi választásba nem avatkozik bele. Ugyancsak Olay indítványozta, hogy a képviselőházban elmondandó interpellációkat előzőleg vitassák meg a pártban. Ezt az indítványt nem fogadták el.

Végül a napirend során Thaly Kálmán referált a Rákóczi hamvak hazaszállítására miatt a királyhoz intézendő köszönet kifejezése dolgában. Az erre vonatkozó indítványt a párt egyhangulag elfogadta.

— Jókai végrendelete. Budapestről jelenti tudósítónk: Jókai Mór végrendeletét ma kellett volna felbontani a VIII. kerületi járásbírósnál. Ezt az aktust azonban az özvegy kérelmére, a ki gyengélkedik s a végrendelet kihirdetésénél jelen akar lenni, holnapra halasztották.

— Uj államtitkár. Politikai körökben hirt jár, hogy földmívelésügyi államtitkárrá Rapaiics Radót fogják kinevezni.

— Fogvatartott vasutasok. Budapestről táviratozza tudósítónk: A sztrájkbizottság tagjain kívül tudvalevőleg a rákosi rendező-pályaudvarnak nyolc alkalmazottját is letartóztatták, akik a sztrájk kitörésekor átilólag erőszakkal megakadályozták a közlekedést s leütéssel fenyegették a vonatot kísérő személyzetet, ha a szolgálatot abba nem hagyják. A kir. ügyészség indítványára közveszélyes cselekvés miatt rendelte el a vizsgálatot ellenük a vizsgálóbíró, az előzetes fogvatartással együtt. A letartóztatott vasutasok, névszerint: Dimitrievics Dragutin, Mazán András, Cséte József, Balázs János, Pázmány Lipót, Jancsó József, Bohus Mihály és Falbenheim Miksa a vizsgálóbíró végzésének az előzetes fogvatartást elrendelő része ellen felfolyamodással éltek. A vádtanács azonban helyben hagyta a vizsgálóbíró végzését. A vasutasok e határozat ellen a kir. ítélőtáblához felfolyamodtak, s a kir. tábla Frenreisz István elnöke alatt, Vaikó Pál bíró előadásában ma délelőtt foglalkozott a felfolyamodással. A tábla rövid tanácskozás után helybenhagyta a vádtanács határozatát. Ez a nyolc vasutas tehát továbbra is fogva marad.

— Madarász Antal betegsége. Amint részvétellel értesültünk, Madarász Antal, a lemondott gáji alkapitány súlyos beteg. A derék tisztviselő állapota iránt általános érdeklődés nyilatkozik meg.

— A temesvári szerb püspök beiktatása. Temesvárról jelentik: E hónap 12-én lesz Letits Györgynek, az új szerb püspöknek, a beiktatása. A beiktatás előtt való napon a Beszedegegyesület ünnepet rendez. Nagy visszatetszést kelt, hogy az ünnepem sem a himnusz, sem a szózatot, sem egyetlen magyar dalt sem énekelnek. A program összeállításának alkalmával ugyan valaki indítványozta, hogy énekeljen el a dalos társaság egy magyar dalt is, mert úgy illik; azonban leszavazták a tervet.

— Házasságok. Montag Manó csanádme gyei fiatal nagybirtokos f. hó 15-én d. e. 11 órákor tartja esküvőjét Aradon öz. Róth Józsefné urnó bájos leányával, Irmuska kisasszonnyal.

Vály Béla drauci kereskedő a napokban esküvőre örök hűséget Muszkan Löwy Irén kisasszonnyal, Stern Henrik kereskedő leányával.

Sorger Árpád világosi iparos f. hó 8-án kötött házasságot Démusz Matild kisasszonnyal, öz. Démusz Lajosné leányával Csabán.

— Az Akadémia nagy díja. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy az Akadémia 200 arany nagydíját König Gyula dr. nak ítelték oda az algebrai mennyiségek általános elméletének alapvonalaival ismertető munkájáért.

— Vilmos császár fia Koreában. A német császár jól megválasztotta az alkalmat: a távol Kelet leglázasabb harcai közepette jutott eszébe látogatni a külföldi fiát, Albert herceget a koreai császárhoz. Mint egy sanghai táviratunk jelenti, a porosz herceg Hertha nevű hajóján egy torpedónaszád kíséretében Cseumipóba érkezett. A herceg a napokban meglátogatja Szö-

uban a koreai császárt, ahonnan aztán Pe kingbe megy a kínai császár meglátogatására. A herceg voltaképen a harctért szerette volna tanulmányozni és követni akarta a japán hadsereget, hogy a hadműveleteket tanulmányozza; Vilmos császár azonban megtiltotta fiának ezt a merész vállalkozást.

— **Csengery özvegye.** Ma reggel elhunyt Csengery Antalnak, a kiváló államférfiúnak özvegye élete 83 ik évében. Férje életében házuk valóságos tudomány-, irodalmi és politikai központ volt. Különösen a kiegyezési korszakban sűrű látogatója volt a háznak Deák Ferenc, ki Csengery Antalt legbizalmasabb barátságával tüntette ki és leányának, Etelkának, ki Wlassics Gyula volt vallás- és közoktatásügyi miniszter neje, keresztatyja is volt. Gyakori látogatója volt Csengery városligeti kis villájának gróf Andrássy Gyula, báró Kemény Zsigmond, Lónyay Menyhért, Trefort Ágoston és csaknem minden számottevő politikus és író. Mindenki, a ki ismerte a feleköt gondolkodású, nemesszívű nőt, csak a legmélyebb tisztelettel volt iránta. A legboldogabb családi életet élte és igazi anyai szívet csüggött gyermekei boldogságán.

— **Dániel László öröksége.** Ormos Péter, a pedáns öreg, vagyonának legcselebb részéről is intézkedett. A butorairól, az ajándékokról, a melyeket József főhercegtől kapott, az írásairól sorba. Ezeknek az intézkedéseknek hűséges végrehajtása a gondja most *Nachtnebel* Odönnnek. A mint ebben dolgozik, átad egy kékfódeles keskeny kis könyvet Dániel László nyugalmazott főpénztárosnak.

— Ne, ezt neked hagyta.

Az örökség pedig egy *beszélési könyv* volt, a melylyel Ormos alispán korában a nyugdíj-járulékait befizette, s a melyben az egyes befizetéseket Dániel László, mint megyei főpénztáros nyugtázta. *Nachtnebel* hozzátette:

— Azért hagyta neked, hogy lásd: mennyi pénzt fogtál le életedben a fizetéséből.

Dániel László átvette a kis könyvet, a mely mellé Ormosnak egy arcképe volt csatolva, s az örökségen elmerengve, azt mondta:

— No, mégis szép, hogy a végrendekezésénél rélm se feledkezett meg a Péter...

— **Zichy N. János gróf állapota.** Zichy N. János gróf állapotában a javulás tartós jelleget öltött. Az éjjelt nyugodtan töltötte, láza teljesen megszűnt s most már az orvosok hiszik, hogy hamarosan kiheveri súlyos sebeit. Ma dél előtt meglátogatta Basch Imre dr. háziorvosa, de új kötést sem alkalmazott, mert arra szükség nincs. A gróf muzeum-utcai palotájában ma egész délelőtt igen sokan fordultak meg, hogy állapota felől tudakozódjanak.

— **Nagy tűz Franzensbadban.** *Franzensbad*-ból táviratozzák: Ma reggel 3 óra után a helybeli hangversenyterem padlásán tűz ütött ki, mely az épület belsejét teljesen elpusztította. A tűz a fürdő viszonyain és kényelmén egyáltalán nem változtat. A kár 130,000 korona. Azt hiszik, hogy a tűz tegnap a tetőn végzett bádogmunkálatok idején keletkezett.

— **A Baross-park érdekében.** Arad város kapitányi hivatala ma előterjesztést tett a tanácsnak aziránt, hogy a Baross-parkban állítson fel a város egy illemhelyet. Az előterjesztést a szombati tanácsülés fogja tárgyalni.

— **Haiálba vágyó szabólegény Pankotáról** írja tudósítónk: Tokay Lajos 21 éves, ev. ref. vallású, aradi illetőségű, pankotai szabólegény e hó 9 én este 7 óra tájban, lakásán öngyilkossági kísérletet követett el. Szájába lőtt és a golyó a nyakcsigolya irányába haladva 6 cm. mély sebet ejtett. Az öngyilkosnál azonnal megjelent Abonyi Henrik dr. járási orvos és gondozás alá vette a beteget. A golyó oly mélyen benn van a csontok között, hogy azt csak nagyobb műtét után lehet kivenni, ezért az orvos elrendelte, hogy az öngyilkos jelöltet az aradi kórházba szállítsák be. Tokay Lajos saját vallomása szerint azért akart öngyilkos lenni, mert édes atyjánál, a ki Aradon fiákeres, sehog sem tudott megmaradni, mivel mostoha anyja üldözte. E miatt ivás-

nak adta magát és most mikor az öngyilkosságot megkísérelte, sem volt józan állapotban.

— **Vasuti katasztrófa.** A *Frankfurter Zeitung* jelenti New Yorkból: A *British Avenuen* tegnap a magas vasuti pályán két utasokról sűrűn ellepett vonat ütközött össze. A kocsik kisisiklottak és meggyuladtak. Több kocsit lezuhant a magas pályáról. Egy kocsivezető életét veszítette, tíz utas súlyosan és többen könnyen megsérültek.

— **A Hirschl féle milleniumi alapítvány** ez idei kamatait (42 kor. 91 f., az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége az alapító meghallgatásával és hozzájárulásával Hell Simon 83 éves elaggott, keresetképtelen ruhakereskedő segédnek ítélte oda.

— **Hirtelen halál a waggongyárban.** Tóth Lajos, 35 éves szerelő asztalos ma délután háromnegyed két órakor a waggongyár egyik műhelyhelyiségében hirtelen összeesett és pár pillanat alatt meghalt. A rögtön értesített mentők egy és egy negyed órával az értesítés után meg is érkeztek és miután Günsz dr. a beállott halált konstataulta, a holttestet hazaszállították lakására. A rendőrség részéről Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy jelent meg a helyszínén.

— **Az asszony bűne.** Nyittról írják: Hétfőn reggel Tótmegyeren Koleszányi Józsefné jelentést tett a község előjáróságánál, hogy férje, ki nyugalmazott uradalmi császár, hajnalban a szobában agyonlőtte magát. Az érsekújvári járásbíróság a helyszínén megtartott vizsgálat alapján kikerítette, hogy nem öngyilkosságról, hanem gyilkosságról van szó, amit a boncolás is is megerősített. Az asszonyt letartóztatják. A vizsgálat erőlyesen folyik.

— **Herkulesfürdő.** Mint Herkulesfürdőből (Mehádia) írják nekünk, dr. Klein Eberhard az általa ott több év óta szivbajban, astmában valamint elhivásban szenvedőknél kitűnő sikerrel alkalmazott, ugynev. Nauheimi természetes gyógyeljárását az ezen évi fűrdőevad alatt is folytatni fogja.

— **Bérmaajándékok** legszép, legizlésebb és legolcsóbb áron kaphatók óriási nagy választékban Weinberger Ferenc jöhrü szolid ékszerészünknél Andrássy tér, Központi szálló épület. Ugyanott egy jó házból való fiu, tanulónak felvétetik.

— **Nagy öröm** okozható áltál, ha nász, születésnap és egyéb alkalmi ajándékainkat Porter Vilmos Nagy Áruházban Aradon, a Szabadságtéren szerezzük be. Az áruház tulajdonosa elvenek tartja, hogy a közönségnek dus választékot és jó gyártmányokat nyújtson és csak a nagy forgalom teszi neki lehetővé, hogy a legcsekélyebb haszonnal bőséve, páratlanul olcsó árakat szabjon. 10 korona vásárlás után fényképezvézmény.

— **Parketta-tükörfényes** lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 korona.

— **Köszönetnyilvánítás.** Tedeschi Viktor és Nagy Sándor dr. 2—2 korona, Krocza Ferenc, Kenderesy Ferenc, és Nágele József urak, Peterka Tivadar ur által 1—1 koronát voltak szivesek az aradi 1848—49 es honvédegylet pénztár. gyarapítására adományozni. Az aradi honvédegylet nem mulaszthatja el a nemesszívű adakozóknak ezuton is leghálásabb köszönetét nyilvánítani. Arad, 1904. május 10. Simay István egyesületi elnök, May Soma jegyző.

— **x—** A hangzatos zálogházi hirdetéseket kellő értékére akarjuk leszállítani akkor, amidőn a nagyközönségnek ismételve tudomására hozzuk, hogy a kereskedelmi miniszter ur, belátva, hogy mily nagy visszaélések történnek a közönség kárára, szigorú rendelettel tiltotta a zálogház etekben az ékszeráru kereskedést. A könnyet hívó nagyközönség, azon hiszemben, hogy zálogházban visszamaradt értékes ékszereket olcsón vesz, mesés magas árakat fizet hitvány, selejtes vásári portékaért. Oly hitvány árúért, amiket a zálogházas direktor erre a célra a legalsóbb rendű gyárosoktól kiselejtezte, összevásárol. Tehát nem azért olcsó, mert a kalmi vétel, hanem azért olcsó, mert silány és selejtes. Hyen árú pedig, ékszerész vagy órási, ki szakmáját érti, raktáron nem tarthat és nem is tart. Szakmánk hírneve érdekében szükségesnek tartottuk ezt közölni. Aranyművesek, ékszerészek, órási orsz. szövetkezet aradi csoportja.

— **x—** Gaedicke A. budapesti kitűnő hírnevű cég mai hirdetésére olvasóink figyelmét különösen felhívjuk. E cég szolid üzleti elvei és előzékeny kiszolgálása által kitűnő hírré tesz szert. Az osztálysorsajáték legutóbbi húzásánál is a legnagyobb nyerevényeket fizette ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Rágalmazó községi bíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 10.

Az aradi törvényszék ma megbüntette Fazekasvarsánd község bíráját, Máté Sándort, aki többek előtt azt állította 1902. évi június havában, hogy Balogh János volt fazekasvarsándi jegyző hat korona 86 fillért ellopott a községi pénztárból.

A jegyző e miatt nyilvános rágalmazás címén feljelentette Mátét, aki egyébként régi és engesztelhetetlen haragosa volt, s így az ügy ma a törvényszék elé került.

A tárgyaláson Fábán Lajos dr. ítélőtáblai bíró elnökölt, a szavazók Földes János és Kovács József bírák voltak. A vádat Szokolcsay Lajos kir. alügyész, a védelmet Csédy Károly dr. képviselte.

Máté János tagadta ugyan, hogy ő a rágalmazó kifejezést használta volna, de Szivós János, Gross Sándor és Arató Sándor tanuk ezt reabizonyították úgy, hogy a törvényszék Mátét negyven korona fő és husz korona mellékbüntetésre ítélte. A védő felebbezett.

§ Aljegyzői kinevezés. A m. kir. igazságügy-miniszter Flodung György szegedi kir. törvényszéki joggyakornokot a battonyai kir. járásbíró-sághoz aljegyzővé nevezte ki.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

Motormenetek

Arad—Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10	Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.01	Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14	Mezőhegyes felől reg. 5.48
Battonya felé d. u. 12.30	Battonya felől d. e. 11.09
Mezőhegyes felé este 5.32	Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23	Borosjenő felől d. u. 1.58
Borosjenő felé d. u. 2.40	Borosjenő felől este 9.14

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, május 10.

Kissé szeles az időjárás, de egyuttal hűvös is. Eső nincs; pedig erre igen nagy szüksége volna már a termő földnek.

Az őszi vetések vesztik színüket, a tavasziak, — ha száraz földbe kerültek — még nem keltek ki, mert nem volt kellő nedvességük, mely most még sokat megmentene; ha pedig a tavaszi vetés nedves talajba került, a kicsirázott gabonaszem kiszáradt a földdel és most terméketlenné vált. Mindehhez még a me-el férgék pusztítása jön és gazdáinkat szomorú termés év fenyegeti, mitől a jó Isten mentse meg hazánkat.

Közepes kínálat mellett elkelt mintegy 800 mm. buza és 1500 mm. tengeri.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.30—7.40.

Buza közép 7.10—7.20.

Tengeri 4.65—4.75.

Rozs névleges jegyzés 5.60—5.60.

Arpa névleges jegyzés 5.20—5.20.

Zab névleges jegyzés 5.00—5.00.

Írányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. -

Budapest, május 10.

Delitőzsde. Buzakínalat mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás szeles.

Estitőzsde. Berlin 1 1/2, Páris 5 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab májusra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

Zárulat 5 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab májusra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

Zárulat 5 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Leszámitolóbank részvény, Rima-Murányi vasmű részvény, Osztrák-magyar államvasuti részvény, Közuti vasut, Városi villamos vasut részvény.

Szeszüzlet.

- Május 10. -

Mai jegyzésemk: Kész áru nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12-80-13- korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

- Május 10. -

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban fillérig; öreg közep páronként 300-400 kilogramm sulyban fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 118-120 fillérig; fiatal közep páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban 120-121 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120-121 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 117-119 fillérig; közep páronként 240-260 kilogrammig terjedő sulyban 115-116 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 112-114 fillérig. Sertélszámla: Május 7. napján volt készlet 29,808 darab, május 8. napján főlhajtattott 1535 darab, május 8. napján elszállított 814 darab, május 9. napján maradt készlet 30,729 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

Fizetésképtelenség A bécsi Creditoren-Verrein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelen tét: Reiter Flórián, Fürstenfeld. - Hegyi József, Makó. - Kocourak Károly, Chrudin. - Holzhammer József, Hall. - Gröber Eliás, Stryj. - Lefkovics Lipót, Eperjes. - Geiringer Lajos, Pécs. - Hesch Adolf, Losoncz.

NAPIREND.

Május 11. Szerda. Róm. kath. naptár: Mamertus. - Protestáns naptár: Mamertus. - Görög-keleti naptár (április 28.): 9 vértanú. - A nap két 4 óra 13 perckor, - nyugszik 7 óra 8 perckor.

Költősej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2-12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2-2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllyemuzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

Május 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor. - Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 9 órakor (Fehér Kereszt.)

Május 15. Mulatság a városligetben. - Lóverseny és táncmulatság Kisjenőn. - Az aradi Kossuth szoborbi-zottság vigalmi-osztályának ünnepélye délelőtt 11 órakor (Városház.) - A világiosi pélgári-kör tánevigalma (Mátyás király-vendéglő.)

1,000.000 Főnyeremény egymillió korona! A május 17. és 18-iki húzás-ra csakis nálam kaphatók a nagy főnyereményekre

játszó itt felsorolt

szerencseszámok

Table with 3 columns of numbers: 92647, 76845, 11958; 25788, 55815, 36059; 50765, 47775, 99366; 92639, 11956, 36060

eredeti első osztályu árak mellett:

Egész sorsjegy. Fél sorsjegy. Negyed sorsjegy. Nyolczad sorsjegy. 12 korona. 6 korona. 3 korona. 1 kor. 50 fill.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzletben Arad.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Figyelem! Vidéki ügyfeleimet kérem, hogy a mennyiben fenti számok bármelyikére reflektálnának, a megrendelést nekem lehetőleg postafordultával beküldeni sziveskedjenek, mert a nagy kereslet következtében szerencse számaim nagy részét már eladtam.

Húzás már május 17-én és 18-án.

CSARNOK.

Megválás után.

Ira: Hóra István.

A kiknek pedig adattott ebből a világból bár egy talpalt, a melyről azt mondhattátok, hogy a tietek s azután valahogy a nagy teletkönyvvezető, az élet még éltetekben letörölle nevetekről azt a házat, kertet, szőlőt, nem tudom mit: szoktatok-e avval is csak úgy álmodni, mint azokkal, kiktől a halál választott meg benneteket? Van-e a földnek hazajáró lelke?

I.

Berényi Márton bácsi és a felesége: Bárány Anna a mult ősön eladták ötödikdülőbeli háromlanc szőlőcskájukat. Eladatta velük az a nagygyon nagy ur, a kinek muszáj a neve. Majd elmondom, milyen becsületes muszáj vala ez, csak a szőlőrül tesztek elsőbb emlékezést.

A nagyobb fele, a két lánc, az asszony öröksége volt. Benne nevelkedett, mert szőlőbuvár ember volt az apja. A szőlő nagypasztája végén, a kis pástája derekán van egy-egy nyári almafa. Amaz nyári piros, emez tüköralma. Mely nap azokat oltotta a Bárány Panka néni édesapja, aznap jött hire, hogy Pesten a diákok megmozdultak a magyar szabadságért. Mire azok az oltások kifakadtak, a Panka néni édesapja már lement az Alvidékre a rákok ellen. Most ir emlékszik rá Panka néni, hogy azt kiáltotta vissza neki a kocsról:

- Ne rijj kis lányom, majd hozok én neked is valamit... Most a nyári piros almafa olyan, hogy elfog a sátorával tizenegy ut szőlőt. A tüköralmafa teteje, meg felső oldala már megpusztult; de a Nap felül való része most is terem, nyári ágakat is olyakat hoz, hogy oltani hordják tavasszal.

Az a diófa a nagy-pászta közepén akkor termette az első dióját, mikor ősön Márton bácsi legelsőbb odament a házukhoz. És úgy gondolja Panka néni, hogy az első termés két szem dió volt: egy ágon, egy kis boldog ág hegyén...

A szőlő másik fele, az egy láncos fele a kettőjük igyekezetének megfogánása. Három-négy oka is volt, hogy megvették az öreg Rőt-tül. Egy: hogy a Panka néni apjával volt borzadás; másik, hogy abban is van gúnyhó, pitar, szoba benne és kemence: ami az öreg gúnyhóban nincs; harmadik, hogy a szőlő csupa jófajta fekete; meg a téli alma.

Mely nap az örökösítés fassióját kapták, az nap születet: az első fiuk.

Aztán születtek a többiek: fiuk és leányok vegyest. Az élő legöregebb még emlékszik az öregapja elmulására is. Kint halt meg az is a szőlőben, husvétra való kedden, metszőskor. Uzsonnatájt összeütötte a metszőkését, kalapcsát s odaszólt a két napszamosnak: „Gyerünk, emberek, uzsonázni!” - Avval megtántorodot, elesett, föl se kelt többet. Azok közt a tőkék közt halt meg, akiket sorrul-sorra ősmert.

A temetésére is csak az az első fiu emlékszik már, akit mindég tanníttatni akart... Mert akik emlékezhethének még, azok is oda kerültek sorra az Alsótemetőbe. Egy héten vitt el a torokbaj négyet...

Az öreg-szőlőnek pedig lebontották a kúnyhóját; szétverték, megfordították és ma három sor lugas van a helyén. A mesgyét felhúzták rendes bakhátnak, s ma találgatni köll, hogy az a szeder-eperfa mely pálinkának is leádat akó cefrét, de onni is olyan az eperje, mint a fűge: melyik szőlőben is van tulajdonképpen.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

- Május 10. -

Fehér Kereszt szálloda. Last Arthur utazó Bécs. - Fuchs Dezsó utazó Budapest. - Frank Leo utazó Bécs. - Goldberger Gáspár utazó Budapest. - Beck Arthur utazó Bécs. - Kunits Lipót utazó Bécs. - Vospecsky Sándor utazó Besztercebánya. - Opelz Emil utazó Bécs. - Kalmár Lajos utazó Budapest. - Braun Miksa utazó Bécs. - Lazarfeld Lajos utazó Berlin. - Weisz Jskab utazó Bécs. - Reitzer Mór utazó Bécs. - Löw Ignác utazó Bécs. - Kühner Frigyes utazó Berlin. - Vényi László utazó Bécs. - Perger Henrik utazó Bécs. - Komlósi Lipót utazó Bécs. - Simkovits Rezsó utazó Budapest.

Központi szálloda. Br. Dittfert Jenő birtokos Záránd. - Vámos Béla utazó Budapest. - Bischoff Ferenc utazó Bécs. - Friedmann Mór utazó Gyulafehérvár. - Lemberger Dezsó utazó Bécs. - Deutsch Gyula utazó Bécs. - Koliner Miklós utazó Nagyvárad. - Guncs Oszkár utazó Bécs. - Szalzer Ignác utazó Bécs. - Ehrenwald Ernő utazó Budapest. - Gager Emil igazgató Budapest. - Révész Nándor ker. utazó Budapest.

NYILTTÉR.*

Szabó-Sonenfeld Károly

ügyvédi irodáját

József főherceg-ut 10 sz.

helyezte át. 1316

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurotos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Sirolin

Bemeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4- koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cséggel legyen ellátva: F. Hoffmann-La Roche & CO. vegyészeti-gyár Basel (Svájcz).

? Miért ?

nevezik

Gaedicke

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki

Mert ott	a 602.000	kor.	jutalmat
Mert ott 3-szor	a 400.000	„	főnyereményt
Mert ott 3-szor	a 100.000	„	„
Mert ott 1-szer	a 70.000	„	„
Mert ott 4-szer	a 60.000	„	„
Mert ott 3-szor	a 30.000	„	„
Mert ott 5-ször	a 25.000	„	„
Mert ott 10-szer	a 20.000	„	„

nyerték és —

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-ik magyar kir. szab. osztályosjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{12}$ — $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{1.50}$ sorsjegyeket koronáért rendelni

Gaedicke fi. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődjé

Budapest, Kossuth-Lajos-utca II. szám.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az ösz-szegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálók.

3459

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Szíveskedjék czimemre ..... I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztályosrajegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: ..... korona utánvételezendő postautalványon küldöm.

Pontos cím

Név	.....
Allás	.....
Lakhely	.....
Utolsó posta	.....

A nem kívánt m. dozzal törölnöd

Szépségápolás!

Szeplős arczu, májfoltos hölgyek hófehér arczbőrrre tehetnek szert. Pattanásos (wimmerlis) atkás (mitesszeres) arcz bársonysima lesz. Vörös orr, vörös kéz, szép fehérre gyógyulnak. Sápadt arczok (festes nélkül) állandó egészséges, piros színt nyernek. Szőrös arczok örökre megszabadulnak bajuktól. Kopaszodók gyors segítségét találják. Fönnyadt, ránczos, hervadó arczok üdőségüket, szépségüket visszanyerik. Helytelen arczápolás, rosszul választott szépítőszerrek által elrontott arczok helyrehozhatnak. Arczápolás, arczfürdő, ránczsimitás, a legjobb konzerváló szere az arcz sépségének. Hajfestés, köröm-, durva kezek ápolása. 1353

Szépségápolási (kozmetikai) szalon,

Szabadság-tér 14. szám I. em., d. e. 9—12., d. u. 3—5.

Ékszertárgyak

a közelgő bérnyáláshoz a legnagyobb választékban kapható csakis

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész-nél

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak megvétetnek vagy átcseréltetnek.

Veszek 1078

zálogczédulákat.

Telefon 438.

Klein Ignác

gépharisnya kötődéje

Aradon, Lázár Vilmos-utca

Földes palotában (Fleisher-féle butorgyárral szemben.)

Felhívom a n. é. közönség figyelmét jól felszerelt

gépharisnya kötődémre,

melyet Aradon eddig még nem létezett gépekkel rendeztem be.

Elvállalok mindennemű új harrisnyák kötését és fejelését u. m. keztyük, kamassik, alsószoknyák és alsóingek és minden kötődé szakmába vágó új és javítási munkákat jutányos árak mellett. 1112

A maga nemében páratlan jó hashajtó szer az

„ALVO“

tabletta. — Felnötteknél és gyermekeknél egyaránt kedvelt. Az „ALVO“ tabletta rendkívül kellemes ízű és fájdalom nélkül hat. A gyomorban rögtön feloldódik.

— Minden doboz használati utasítással van ellátva. —
Ára egy doboznak 90 fillér.

Fontos tudnivaló tődőbetegeknek!!

A törvényesen védett „SYLOL“ az egyedüli szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívül jó hatású. — sal bir.

Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti! A testsulyt

gyarapítja! Heptikás embereknek valóságos megmentője:

Ára egy üvegnek 3 korona. 162

== Kizárólag kapható az egyedüli készítőnél: ==

Hajós Árpád

gyogyszertáraban az isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.
Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelve az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarországon, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők.

1484

Feltűnő újdonság! DELICE

Minden hirdetés felesleges, a csodanyelv egyszer veszi és többé mást nem szívhát.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

A Budapesten székelő Hazai Leszámitoló és Takarékszövetkezet

előnyös feltételek mellett folyósít 1/4-évenként 2 1/2 vagy 5 év alatt, avagy 60 és 120 havi részletekben törleszhető annuitásos

SZEMÉLYKÖLCSÖNÖKET

Állami, közigazgatási és magánhivatalnokoknak, valamint katonatiszteknek, kereskedőknek és iparosoknak; továbbá

TÁRCZAHITELKÖLCSÖNT

nyújt kereskedőknek; ugyancsak

JELZÁLOGHITELKÖLCSÖNÖKET

10 évtől 65 évig terjedhető visszafizetésre bármely összeg erejéig engedélyez egy előrangú hazai pénzügyintézet útján a legkedvezőbb feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással szolgál vezérképviselőnk,

SZILÁGYI GYULA

Arad, Andrassy-ut (Reinhart-ház.)

3372

Globus-tisztító kivonat

3490

jobban tisztít, mint bármely fémtisztítószer.

Garai Berta

női-divat és szabászati műtermét

Tökölly-tér 4. szám

alá helyezte át. — Elegáns és divatos fazonok készülnek. — Ugyanott fizető és tanuló leányok felvétetnek.

1916

Gégnér János

épület-, bútort és portál asztalos
Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, bútort és portál asztalos szakmába vágó új és javítási munkákat u. m. épület munkákat-, üzleti-, szoba és konyha berendezéseket, továbbá portálok föllállítását jutányos árak és pontos kivitelben. Tervrajzok díjmentesen készítetnek.

1123

LEGTÜNETŐBB MINŐSÉGŰ
CHIFFONNOK
ASZTALNEMŰEK
KÁVÉS KESZLETEK
TORLÓKÖZÖK
TORLÓ RUHÁK
ZSERKENDŐK
ROSENBLÜH H. & TSA.

Paplanok a legjobb kivitelben. Fegyházban kötött legtartósabb harisnyák.

Bérmaruhákhoz

óriási választék

Alkalmi olcsó árak!

Fehér himzett batiszt schweiczi gyártmány.

Fehér himzett batiszt honi gyártmány.

Fehér a'our l'attisztok 100 féle mintában.

Fehér selyem batisztok dupla szélesek.

Fehér mosó Crepp de Chin legujabb anyag.

Alkalmi olcsó árak!

Vászon maradékok olcsó áron. Fehér himzés maradékok fél áron.

CERNAVASZON

FEHERNEMŰ

OSZTÁLYUNK

CSAK IS A
LEGJOBB
GYÁRTMÁNYOK.
EREDETI
GYÁRI ÁRAK
ROSENBLÜH H. & TSA.

A kinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

„ARADI KOZLONY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Erkélyes lakás

három utcái, egy udvari, fürdő-
szoba és hozzátartozó mellékhe-
lyiségekből álló, Szabadság-tér 2.
szám első emeletén, november hó
1-től kiadó. 1294

Fűszerüzlet

koriátlan italmérés és tőzsdéjoggal,
nagyobb községben augusztus 1-ére
kiadó, más vállalat miatt. Bőveb-
bet: Haas, Kerülő, Aradm. 1357

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Butorozott szoba

külön bejárattal azonnal kiadó.
Andrássy-tér 20. sz. 18. ajtó. 1374

Kiadó lakás.

Szent László-utca 9. az emeleti
lakás, mely áll: 4 nagy utcai, 2
udvari, fürdő- és cselédszobából,
villany és gázbevezetéssel novem-
ber hó 1-re kiadó. Bővebbet ugyan-
ott a földszinten. 1382

Divatos

női ruhák

készen vagy rendelésre

legolcsóbban

Tökély-téren,

1146

Prolich üzlete mellett

készülnek.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden
különös előképzettség nélkül
havonként teljesen költség-men-
tesen.

Tessék ajánlatot küldeni
Konstant. Eisele névre Stutt-
gart Ludwig-strasse 56. „E.
87“ jelige alatt. 590

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség b. tudomására hozni,
hogy bécsi és külföldi bevásárlási
utamról hazaérkeztem és a legele-
gánsabb

**tavaszi és nyári
virág-, cheth és tül-
kalapok**

a legnagyobb választékban kapha-
tók, melyek a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javításokat elfogadok.

Kalapdíszek főttyolok és meny-
asszonyi koszorúk dus választéka.
A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri 726

Mademoiselle Serah

(Löwenberg S.)
Andrássy tér 20. sz.

Telefon 242. sz.

Költözők figyelmébe!

Villanyos csengő

berendezéseket

Villanyos csengő

átalakításokat.

Villanyos csengő

évi jó karban tartását 1886

jótállás mellett eszközöl

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

**Mikalakai téglá és cserépgyári
telep.**

Czégtulajdonos: POLLÁK JÓZSEF.
gyarmatáru nagykereskedő Aradon.

Városi Iroda: Telephon:
Haltér 1. szám. 255. szám.

TÉGLA,

bármily mennyiségben olcsó és
kedvező fizetési feltételek mellett
telepünkön kaphatók. A téglát fu-
varosainkkal házhoz szállítjuk. 1288

ALAPITTA TOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 71

ALAPITTA TOTT 1890.

Költözködésre

ajánljuk általánosan elismert

Rovarporainkat

melyek bolhák, svábok és poloskák irtására
biztos hatással bírnak.

Kapható:

**30, 50, 1.— 1.50, kor. dobo-
zokban, és kimérve.** 118

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztkötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen vedve. 100—750 drbig a bérmentési-
tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia

kiadóhivatala Arad.

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek

dus válsztékban minden színben.
shevreaux, boksza és bagaria bő-
rökben.

Seelinger M. Andor

uri és női mintacsipészete 587

Arad, Szabadság-tér 4.

Városl és megyel telefon 115.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

79706—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok,
ruha- és fehérművek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkal-
mával azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adni:

állomáson	1. évi május hó
Bpest keleti	20-án d. e. 9 óra
Fiume	24-én d. e. 9 óra
Kis-Czell	27-én d. e. 9 óra

Budapest, 1904. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

216—1904. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a felső-marosparti 7. 8. 9.
és 10. számú falrakó helyeknek
bérbeadása iránt folyó év május hó
24-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: a) 9. számú 511
40/1100□-öl területű falrakó-
helyre 50 fillér, b) A 9—10. számú
1485 50/1100□-öl területű fa-
lerakóhelyre 90 fillér, c) A 7—8.
számú 923□-öl területű falórakó-
helyre 50 fillér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási
ár 10%-a készpénzben vagy elfo-
gadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánompénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1904. évi május hó 2-án
tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy társamtól Heim János urtól barátságos megegyezés folytán megváltam és a 112 év óta Probst Károly és Társai néven ismert női-divat kereskedést átvettem és

Probst Károly és Társai utóda

LÁZÁR EMIL

czimen tovább vezetem.

Ezen czim változás beköszöntője egy új és modern szellemnek, mely cégem vezetését és egész működését át fogja hatni. Régi csak egy marad: erőteljes törekvés a nagyérdemű közönség hűséges kielégítésére. Cégem három századon keresztül becsülettel és kitartással szolgálta a nagyérdemű közönség érdekeit és törekvésem a jövőben is csak ez marad. Legfontosabb feladatomnak ismerem, hogy árucikkeim minden időszakkal lépést tartsanak és a változó divat minden követelménye üzletomban mindenkor feltalálható és olcsó áron beszerezhető legyen. Egyrészt azért, hogy ezt lehetővé tegyem, másrészt, hogy üzletem átalakításához szükséges tért nyerjek, az üzletomban felhalmozódott árucikkeket

mélyen leszállított áron kiárúsítom.

Miután

szőnyeg raktáramat teljesen feloszlatom

és a szőnyegek árusításával teljesen felhagyok, raktáromon lévő összes szőnyeg, nevezetesen futó és ágyelőtti szőnyegek minden elfogadható áron eladásra kerülnek.

☞ Feloszlatom továbbá confectió-osztályomat ☞

ugy, hogy a még raktáromon lévő kabátok, gallérok, köpenyek és többféle női felöltők mélyen leszállított áron eladásra kerülnek, úgy, hogy közönséges használatra szolgáló ilyenemű cikkek beszerzésére kitűnő alkalom nyílik.

Raktáron fekvő részben divatját mult szövetek és selymek,

melynek jóságáról és tartósságáról azonban kitűnő minőségük teljes garanciát nyújt, gyári áron adatnak el.

☞ Mindkét cikkből nagy maradék-készlet. ☞

Mélyen leszállított áron adatnak el,

továbbá kész fehéreneműek, asztalmenüek, csipke és gyapju függönyök, asztal- és ágytakarók, creton, batiszt, zephyr, delének, plaidek, utazó takarók stb. 1381

Midőn felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét cégemre, kérem cégem iránti további jóindulatát, hivatkozva arra, hogy cégem 112 éves fennállása óta mindig becsületes és szolid elveket hirdetett és azok szerint járt is el.

Teljes tisztelettel

Probst Károly és Társai utóda

LÁZÁR EMIL.